

SLOVENSKI NAROD.

Izkaže vsak dan zvečer, izvenredni nedelje in prazniki.

Izkaži: Prostor 1 m/m X 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan	K 84—
polletno	„ 42—
3 mesečno	„ 21—
1	„ 7—

V inozemstvu:

celoletno	K 95—
polletno	„ 50—
3 mesečno	„ 26—
1	„ 9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vredno 100 po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Dr. Vladimir Ravnihar:

Nezadovoljnosti.

Da je v občinstvu nezadovoljnost, kdo bi to tajil. Tudi napačno bi bilo, ako bi jo skušali utajiti in da bi skrili glavo v pesek, kakor tič noj ter ne hoteli videti, kaj se godi krog nas. Dolžnost državnika in politikova je, da zvesto in skrbno opazuje dogodke okoli sebe, da jim išče vzrokov in potem ukrene, kar je potrebno. Kdor bi ravnal drugače, bi to storil proti pravi interesom države in napravil bi jej ravno toliko škode, kakor oni, ki obstoječo nezadovoljnost izrabljajo v nečedne namene, jo podpihuje in razblinja.

Prvotnih vzrokov nezadovoljnosti moramo iskati v splošnem razpoloženju, ki je je ustvarila svetovna vojna in njen dolgotrajni potek. Ako smo tekmo vojne izbruh vseobče nervoznosti siloma zadržali, stori smo to v nadi skorajšnje rešitve. Prišel je prevrat in domnevali smo — ne, zatrdno pričakovali, da je sedaj vsemu trpljenju konec, povrne se zopet normalni časi in v politični svobodi uživati bomo raj na zemlji. Usodepolna zmot. Prerad se pozablja, da smo še vedno v vojni, naše meje so zaprte proti trgovini in svobodnemu gospodarskemu razmahu, v hudi diplomatski borbi smo za svoje ozemlje in za ekonomsko svojo integriteto. V tem leži eden izmed glavnih vzrokov neznoznih druginj, nedostatk življenjskih potrebščin. Prav rado se pozablja, da je bilo pred prevratom mnogo hujske, da smo stradal v pravem pomenu besede ter v vsakem oziru trpeči pomanjkanje. Pa takrat smo vdano in potrpežljivo prenašali, samo v ožjem krogu smo tarnali, tuhtam nekoliko pozabljali, štrajkovi in podobnih upornih idej si niti v misel nismo upali vzeti. Danes — živela svoboda! — je nevolja preskočila vse jezove, glasno jej dajemo duška, grozimo in pretimo in ker drugega zgrabiti ne moremo, valimo krivdo na vlado in — državo. In to je nelojalno!

Da so nedostatk, o tem ni dvoma. Čudež bi bil, ako bi jih ne bilo. Malokatera država se nahaja v tako težavnem položaju, kakor naša. Zvarjena iz raznih upravnih celot in državnih delov, mora takorekoč — ne iz nič, to bi bilo lažje — iz razvalin ustvariti nekaj novega. In ljudje božji, zahtevate na mah mir, red, blagostanje, ceno življenja!

Naprtji državni krivdo za nepovoljno življenje, je naravnost brezvestno. In vendar moramo dan na dan čuti take vzklje. Takim »kvarazugonom« je treba vedno predočiti, kako bi se jim godilo danes in v prihodnje, ako bi ne bili v tej državi. Ali bi bili v celoti v Nemški Av-

striji ter ž njo delili vse posledice usode premaganec, ali pa bi bili raztrgani deloma pod Italijo, deloma pod Avstrijo in pod boljševiško Ogrsko. Kdor si želj takega življenja, naj je poskusi, svobodno mu. Nasprotno, trajna hvaležnost mora polniti naše duše, da nas je pod svoje okrilje vzela kraljevina Srbija. Svoje relativno uredene razmere imamo zahvaliti njej in kar bomo deležni ugodnosti in dobrot samostojne in prednosti uživajoče države, vse to gre na račun Srbije. Tega ne smemo nikdar izgubiti izpred oči. Mnogo vrednosti nosi ta zavest in vredna je tudi nekoliko žrtve.

Toda, ako govorj nezavednost, češ, da smo prišli iz dežja pod kap, da smo napravili slabo zameno itd., ni toliko nevarno. To mišljenje se da popraviti in se bo izboljšalo, ko prično normalne razmere in ko bodo ljudje primerjali življenje tostran in onstran meje. Obstoječo zlovoljo pa podpihujejo gotovi elementi z vsodolžnostjo. Izrabljajo jo za subverzivno delovanje proti obstoječemu redu, proti vladi, proti državi, proti centralizmu. Ta zlovolja jim je le voda na mljn, da morejo z demagoškimi gesli nastopati proti — ujedinenju. Tu je nevarnost. Proti tem elementom, bodi da nastopajo samostojno ali pa ob pomoči sovražnega inozemstva, ni noben zakon prestrog.

S tem pa ni rečeno, da moramo brez razlike vsprejeti vse, kar se nam ponuja ali celo vsiljuje. Da moramo brez ugovora prenesti vse hibe in napake — kdo bi tajil, da jih ni — ki jih napravljajo razni organi v veri, da niso nikomur odgovorni zanje. Kakor že rečeno, nedostatk so, a naša dolžnost je, da jih spoznavamo ter da jih po možnosti odpravimo. V tem leži odlična pravica politikov, a tudi njih prokleta dolžnost napram javnosti, napram državi, napram svojemu ljudstvu, napram samemu sebi.

Proti vporabi avtonomnega srbskega carinskega tarifa se je že mnogo govorilo in pisalo. Dovolj, sedaj je čas, da tudi odločno nastopimo. Z odgovorom finančnega ministra na dr. Novakovo interpelacijo, češ da rabimo dohodkov, se ne moremo zadovoljiti. Brezmena naj se razdele enakomerno. Carinski tarif pa obremenjuje predvsem Slovenijo, ki ima naravno največ trgovskih zvez z Avstrijo. Z njim smo obteženi največ mi, ki smo najbolj pridni državljani, ki — kakor pravijo — edini redno plačujemo svoje davke. S carino se največ nam podražuje življenje, našj industriji se podvezujejo žile dovodnice. Remedura je mogoča, ergo...

Enako je z atentatom — sit venia verbo — na našo valuto. Ni ga danes

važnejšega predmeta, nego je to, a ravno tako je resnica, da ga ni, ki bi se obravnaval tako nestrokovnjaško, kakor je valuto vprašanje. Slovenci in hrvatski del naše države je v največji ekonomski opasnosti, je na tem, da obuboža, ako naj ostane pri načrtih finančnega ministra. Tu pač ne smemo imeti ozirov. To je zadeva, ki zahteva kabinetskega vprašanja. Gre za to, da pogajamo mirne ogenj, preden nastane požar. Treba je energičnega nastopa. Bole prva zamera, nego zadnja. Saj je morda res, da so v Beogradu še nekam nezaupni napram nam. Mislijo, da bogve kaj hočemo, ako zahtevamo to in ono, da jim morda nastavlamo kako past. Prav je, da so previdni, ker dobili bi se morda elementi, ki bi izkoristili preveliko zaupljivost. Ali prepričati jih moramo o čistosti naših namenov, preveriti jih, da ni zvestejših državljanov, nego smo mi. Toda zahtevamo nesebične vzajemnosti.

Načelstvo JDS. se je pečalo z valutnim vprašanjem ter v znanem komunkikeju zahtevalo ureditev potom zakona. Pred tednom sem bral v »Slovenskem Narodu« dopis iz Beograda, ki se obrača proti zakonu namestjočim naredbam ministrskega sveta ali celo posameznih ministrov, katere prihajajo čez noč na svetlo preko glave poslušočega narodnega predstavništva. V svoje zadoščenje čujem te glasove. Pred mesec sem napisal članek »Ex lex«. »Narodov« urednik mi je takrat zaradi tega članka poslal zeleno vrvico. Danes je menda vsem jasno, kaj sem nameraval s svojo opozoritvijo. Obvarovati državo in nje državljane vsake moralne in — tudi gmočne škode. Udušiti je takoj spočetka vsakršne absolutističen pokus, da ne ustvarimo prejšnja tudi za pomembnejše dogodke. (Glej valuto!) Kot avstrijski državni poslanec sem se bil dosledno boril proti absolutizmu in kabinetski justici. Nisem storil tega, ker sem stal nasproti avstrijski specialiteti, ampak iz principa. Pa da bi sedaj v domači hiši gledal podobne izrodke?! Zakaj nam Beograd ne privoščj upravnega sodišča? Naša dolžnost je, da storimo vse, da ima naša država mesta med pravnimi državami. Naša ambicija mora iti za tem, da iz nje to napravimo. Vsak njen prebivalec mora imeti zavest, da uživa v tej državi največjo pravno sigurnost, da tu najde svojo pravico, pa tudi zaščito pred krivico. Taka država bo stala visoko, ne samo moralno, ampak tudi v gospodarskem kreditu svojih sosedov.

Takih odpravljljivih nedostatkov v našj mladi državi je še več. Ne bom jih našteval. Ali sveta dolžnost je vsakega dobrega državljana, da jim iz-

podmakne tla. Brez pardona. Kaj ni že dovolj diskreditirana centralistična misel? A bogme, niso je diskreditirali nasprotniki centralizma. Diskreditirana pa ni samo ideja, ampak tudi vsj oni, ki so jo vneto zagovarjali. In še več, dalo se je vsem onim, ki niso za tako ujedinenje, kakor mi »srbofilij, vedno novega netiva v roke.

Vzljc vsemu smo zagovorniki centralistične misli. Toda ne centralizem liki Prokrustova postelja. Našj razmer na severo - zahodnem delu države ne gre meriti z macedonskim vatlom. Izenačenje se mora vršiti polagoma. Ljudstvu je na ljubeznjiv in prijazen način — brez sile — če treba, v malih dozah privzgojiti smisel za skupno življenje. V vsakem slučaju je preresetati legalnost kakega ukrepa, ki ga hočem izvršiti. Zakaj ako bo ukrep zakonit, izhajajoč iz ljudske zbornice, bo tudi demokratski in državljanski prijateljski in domač. V nasprotnem slučaju ga občuti kot sebi sovražen čin. Tem načinom pač ne pridemo do izvršitve ideje enotnosti, kamoli homogenosti. Oboje pa mora biti naš cilj in cilj vsakomur, ki mu je salus reipublicae — suprema lex (blagor domovine najvišji zakon).

Vseučilišče v Ljubljani.

Beograd, 16. julija 1919.

Danes je bil zgodovinsko važen dan za nas, ker je Narodno Predstavništvo sprejelo v drugem branju zakonski predlog, predložen od ministra prosvete Ljube Davidoviča, da se že v jeseni otvori v Ljubljani polno vseučilišče. Ker je po dogovoru slovenskih strank v Ljubljani poverjenik šolstva član ljudske stranke in je torej prevzel dolžnost, preskrbeti potrebne podatke ministru, dopoveduje »Slovenec« javnosti, kakor da je ta stranka izbojevala vseučilišče ljubljansko. Resnici na ljubo moramo povdariti, da je ustanovitev delo celokupnega trojnega naroda. Srbske stranke brez razlike so tu povsedočile pravno razumevanje svoje vloge v ljudskem zastopstvu, tudi hrvaške stranke so nas podpirale složno. Nočemo čez mero povdarjati, da je minister prosvete Davidovič član demokratske zajednice. Govornik ljudske stranke Sušnjik je v zbornici izjavil, da se je temu članu demokratske stranke zahvaliti za vseučilišče. Ker smo dolžni našim pooblastiteljem zaradi ugleda stranke pokazati, ali kaj delamo ali ne, dolžni smo to tu povdariti. Minister Davidovič ni imel lahke naloge. Izvršil je pa nalogo zelo častno in si v celem narodu postavil časten pomnik. Vemo tudi, da bode imel glede bodočnosti še ogromno delo. Demokratska stranka je kakor en mož vložila svojo odločilno moč v prilog

vseučilišču in seveda polnoštevilno glasovala v obeh branjih za vseučilišče. Le energičnemu delovanju slovenskih članov demokratske stranke je pripisati, da je v tako kratkem času in pravočasno predloga prodrla v ministrstvo in v predstavništvo. Če so pri prvem branju nekateri članj manjkali, imeli so v to svrhu dovoljenje kluba, ker so vršili važno nalogo, da so poročali na glavnem zboru stranke v Ljubljani svojim zaupnikom. Dnevni red v predstavništvu nikakor niti približno ni v naprej določiti in se ne dá vsak hip poljubno preložiti. Zato so pa namestovalj odsotne poslance drugi poslanecj stranke, katera se čuti kot enotna. Pri našj razmerah se ni čuditi, če »Slovenec« tudi v tem slučaju sumiči. Krivčino je pa to vendar in se mora povedati. Povedati se mora tudi, da je govornik demokratske stranke dr. Puc žel burno odobranje, ko je izjavil, da vidimo v ljubljanskem vseučilišču vseučilišče nedeljenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev in ne samo Slovencev. Le za tako vseučilišče se je zedinilo narodno predstavništvo, kot tako ima bodočnost.

Resno besedo nam je ob ti priliki nasloviti na našo mladino in narod. Omogočeno je baš slovenski veji naroda pripraviti preporod mlade države, če naša mladina izkoristi v polni meri dobroto svojega vseučilišča. Kdor vidi, kako zelo manjka na vseh poljih uprave, v gospodarstvu in v šolstvu prvovrstnih sil, mora rotiti mladino, naj ne bodj površna, naj si nabere najtemeljitejšega znanja. Ne za slovenske pokrajine, ki so istotako kakor drugi kraji države v tem oziru bolj zanemarjene nego se damo hvaliti od marsikatero stranj ter v svoji samoljubnosti samj verjamemo, tudi za ostalo državo naj bode ljubljansko vseučilišče vir pravega napredka. Ne bodj mu smoter preskrba kruha, ki dandanes pri absolutventih vseučiliščj ni baš silajen, vseučilišče in mladina imej pred očmi višji smoter, da bodi vse, kar narod iz vseučilišča dobi, popolno po značaju in znanju. Koliko stotisčakov gre danes državi in narodu v izgubo vsled naše netemeljitostj in indolence! In koliko je moralne izgube! Bodočnost bode pokazala, ali smo dobroto vseučilišča znali ceniti in naj bi nam izdala častno spričevalo.

Mednarodna stavka in ml.

Človeštvo, zdi se, je obsojeno v nesrečo. Ze je upalo, da je borba narodov nehala in da ostane le blagodejno tekovanje. Pariška konferenca pa priča, da smo tam, kjer smo bili. Kri, prelfta v vojni, ni bila brez sadu. A mednarodne morale, kakor jo je propovedoval Wilson, ni nič videti. Prav res je, mir, skle-

LISTEK.

Elektrotehnika v Jugoslaviji.

Spisal dr. techn. Milan Vidmar.

Gospodarski razvoj Jugoslavije zahteva brez vsakega dvoma pomoč elektrotehnike v najpolnejši meri. Naravna energija, katero bo rabila naša industrija za mehanično delo, leži pred vsem v naših potokih, v naših rekah. Naši premogokopi so primeroma slabotni, vrhutega vsebujejo le naravne prihranke, katerih ne smemo lahkomi-selno izčrpati med tem, ko voda teče neumorno dalje.

Vodna energija ima vsepovsod zraven velikih dobrih lastnosti to slabo stran, da je vezana na tla. Energijo premoga, ali energijo mineralnega olja prenesemo lahko brez posebnih težav kamor hočemo. Vodna energija je porabna le tam, kjer se nahaja.

Ta slaba stran vodne energije je vzrok, da je narodno gospodarstvo sveta primeroma zelo pozno pričelo misliti na ta važni vir naravne energije. Začetek velikih vodnih naprav pa de pravzaprav šele v konec preteklega stoletja, ko je tehnika vzela na pomoč

najmlajšo svojo panogo, — elektrotehniko.

Vodna energija v svoji izvirni obliki ni prenosljiva. Prenosljiva pa je električna energija, v katero inženjer spremeni zmoglost vode za delo.

Turbine nam v modernih vodnih centralah gonijo stroje, kateri proizvajajo električni tok, svojo moč oddajajo tem električnim strojem in električni tok nam potem po žici daljnovoda teče do onega mesta, kjer energijo izrabljamo.

Dejstvo, da ima Jugoslavija, predvsem pa Slovenija celo omrežje vodnih sil, kaže, da bo morala elektrotehnika prav energično priti našemu narodnemu gospodarstvu na pomoč; eden najvažnejših faktorjev bo moral postati v našem javnem življenju, v znamenju elektrotehnike bo morala stati ne le naša industrija, temveč tudi obrati naših železnic in prekrba naših mest, trgov in vasi z lučjo.

Politični preobrat, ki nam je prinesel Jugoslavijo, nas je tudi odrezal od virov kuriva, posebno od virov premoga nekdanje Avstrije, potem pa tudi od virov petroleja, s katerim si je naše kmetstvo ljudstvo, kakor tudi velik del meščanstva razsvetljevalo svoja stanovanja. Pomanjkanje petroleja nas

sili ravnatoko, kot pomanjkanje premoga, k nagli izrabi vodnih sil, kaže nam izdatno pomoč le s strani elektrotehnike.

Vsakdanje življenje kaže jasno s kakšno vehemenco vpliva politični preobrat že v sedanjih prvih dneh našega samostojnega državnega življenja na gospodarstvo. Vseposvod v Sloveniji rastejo projekti vodnih naprav, večjih in manjših takorekoč iz tal. Veliko teh projektov je že stopilo prav energično proti uresničenju. Cela vrsta vodnih naprav manjših in večjih je že v delu, povsod se zidajo vodne naprave, povsod se pripravlja vse potrebno za delo turbin in električnih strojev.

Domača stavbena industrija in domača strojna industrija sta nalogi, ki stoji pred njo že kos. Tudi elektrotehnika je že našla v domači strojni industriji svoj prostor. Poleg veleindustrije eksistira že več podjetij, ki se pečajo z električnimi napravami. Za domačo potrebo imamo torej že precej delavnih moči.

Vkljub temu mora elektro - inženjer, ki si je v dolgoletnem delu pridobil pregled čez elektrotehniko, takoj v prvih dnevih domače elektrotehnike, svariti pred usodepolnimi napakami, ki se prelahko urinejo pri izrabi vod-

nih sil. Težke izkušnje drugih narodov mora držati mlademu narodnemu gospodarstvu pred očj. Za dolžnost si šteje, da opozarja ne le privatnike, temveč tudi direktne interese, kakor tudi državo na posameznosti, katere se lahko izrastejo do neznosnih razmer.

Naše male električne centrale zdajajo ne samo domače strojne veleindustrije, zdajajo jih tudi manjši in najmanjši podjetniki. Zidajo jih inštalaterji, ki imajo sicer koncesijo, katerim pa vkljub temu manjka pregled čez celo industrijo, katerim večkrat manjka tudi smisel za velikopotezen sestavek narodnega gospodarstva.

Iz časov viharne demobilizacije je ostalo v deželi veliko električnih strojev, katere sedaj manjši podjetniki poskušajo porabiti na vsak način pri malih električnih napravah. Ta električni material je gotovo brez vsakega dvoma dober. Brez dvoma ga dotični podjetniki postavijo v delo po najboljši vesti in po skrbni preizkušbi. Vkljub temu lahko oškodujejo javno življenje.

Naravno je namreč, da so stroji, katere nam je demobilizacija vrgla v neredu v naročje, med seboj jako različni. Napetost je enkrat 150 voltov, enkrat 220 voltov, enkrat zopet 110 vol-

tov, potem 300 voltov in zopet 500 voltov itd. Stroji so za jednakoerni tok, drugi zopet za vrtilni tok. Stroji so za 42 perijod, veliko jih je na drugi strani za 50. Bujno sliko nam kaže sestava tega zapuščeneega materijala.

Največjega pomena za električni obrat države pa tudi za domačo elektrotehnično fabrikacijo in pa za dobavo potrebnega materijala elektrarn je enotna nizka napetost, enotni značaj toka in enotno število perijod. Kako važna je ta enotnost vidimo že iz tega, da je fabrikacija električnih strojev priprosta, dokler je treba fabricirati le motorje za eno napetost. Isto-tako jednostavna je fabrikacija žarnic, dokler se gre samo za eno napetost. Na zalogo more delati tovarna le takrat, če trg od nje ne zahteva celega bazara, temveč samo materijal iste vrste.

Električna centrala, ki rabi žarnice, ki rabi stroje, lahko računa s hitrim dobavnim rokom, če je njena napetost taka, kakor povsod v celi deželi. V največjo zadrego pa mora priti, če je sezidana slučajno za kako izvzredno napetost. Veliko dražje mora plačati abnormalen materijal, veliko dražj pa so tudi vsi normalni fabrikati tovarne, katera ima nepotrebne stroške s tem, da fabricira za vsemogočo napetost.

njen v Parizu, je mir kapitalistov. Ne mislimo pri tem na produktivne pridne gospodarje in podjetnike, ki v svojem delokrogu ustvarjajo, mislimo na tisti veliki kapital, ki ne loči človeka od vprežne živine, temveč v hladni svoji brezsrčnosti samo računa in računa, kako bi se pomnožil iz dela drugih. Ta kapitalizem tira narode pod tuje gospodstvo, da jim veže sile. Naj se bijeta Italija in Jugoslavija, da more on pri tem rasti.

Jugoslovani imamo torej vzroka dovolj, da se borimo proti takemu miru. Mednarodna stavka delavstva, ki se vprizarja za 20. in 21. t. m., ima torej smoter, ki mu ne moremo odreči moralne vsebine.

Vendar iz tega še ne sledi, da bi se jim morali pridružiti. Nismo namreč mnenja, da je za Jugoslovane prava pot k uspehu demonstracija, ki ne le prav nič ne koristi, ampak tudi nikomur ne škodi razum naših lastni moči. Če en dan delo počiva brez telesne potrebe po odmoru, je to znatna izguba ljudskih dohodkov. Slovenijo samo stane tak odmor v industriji daleč preko milijona kron, ki nikakor ne gredo iz žepa kapitalistov, kojim so danes industrije itak večji del pasivne, ampak iz žepa celote, predvsem pa našega delavstva. Zdaj, ko manjka vseh potrebščin, ko manjka premoga, se nam zdi, da se v borbi proti krivici mednarodnega kapitalizma s stavko le slabimo sami sebe. Če bi en dan delali vsi samo za žrtve vojne, za organizacijo borbe proti krivici nemu miru, to bi imponiralo.

Plemenitost nameravane demonstracije pa kvirajo tudi oni elementi, ki bi radi, da zavladajo tudi v Jugoslaviji nered in nasilje. Ruske in madjarske razmere naj bi tudi pri nas nastopile, potem bi bili srečni. Da je boljše v Rusijo vrgel za desetletja nazaj, da jo je oškodoval za milijarde narodnega premoženja, ki ga nihče drug plačal ne bo kakor tisti mužik in delavec, ki sta verjela krvavim prerokom, to teh razdirljivih elementov prav nič ne boli. Pošteno madjarsko delavstvo po poročilih iz socialističnih strani samo obžaluje dogodek. Za Jugoslavijo pa bi bil režim malostevilnih nasilnežev gospodarska in politična smrt.

Mi bomo torej mesto nepotrebnega prenehanja z delom raje pripravili, da se dela. Kdor hoče počivati, naj to stori na svoj račun. Pusti naj pa druge pri miru, ki mislijo, da več storijo za naš narod in za mednarodno pravico, če vrše svojo dolžnost.

Politične vesti.

— Samo vseučilišče SHS v Ljubljani! Povodom debate o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani v parlamentu je podal poslanec dr. Dinko Puc to-le načelno izjavo: Visoka zbornica! Strinjam se na splošno z izvajanjem p. poročevalca in svojega predgovornika. Popraviti hočem le eno besedo, ki je bila po mojem mnenju lapsus linguae, da se ne bi napačno umela. Govorilo se je o »slovenskem« vseučilišču. Mi, gospoda, zahtevamo samo slovensko vseučilišče, dokler smo stali v boju z Nemci. Danes slovenskega vseučilišča ne zahtevamo več, ampak samo vseučilišče Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani! (Vsa zbornica začne ploskati. Dalj časa trajajoče odobravanje.) Mi nočemo, da bi bila ustanovljena univerza v Ljubljani v znamenju kakšnega separatizma, ampak hočemo, da bo nov kamen v zgradbi našega jedinstva! (Tako je! Živahno odobravanje.) Kadar se razmere uredijo, bomo delali na

to, da se izmenjavajo profesorji med vseučilišči v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani, in ravnotako dijaštvo, ker mnenja sem, da nam bo univerza v Beogradu ali Zagrebu ravno tako skupna, kot univerza v Ljubljani. (Odobravajo.) Naše tri univerze bodo tako tri žarišča kulture, ki bodo utrjevala družbene vezi med nami ter bodo tako sodelovala pri konsolidaciji naše države! (Živahna pohvala. Govorniku čestitajo.)

Bodimo čuteči! Vprašanje naših zapadnih mej se bliža odločitvi. Na to silijo namenoma oficijelna Italija, že ve za kaj... Dobro informiran! »Secolo« piše: »Trebalo bi v resnici delati hitro. Preveč časa se je že zgubilo od takrat, ko je odstopila prejšnja vlada in vspeh tega je da obupuje javno mnenje in se škodi vsem vprašanjem, ki se nas tičejo. Da je naš položaj na pariški mirovni konferenci še vedno tak, kot je bil v začetku, lahko trdi samo Orlando, ki si je pomagal z majhnimi pri pomočmi in velikimi lažmi. Resnica pa je, da smo spravili v nevarnost vse rešitve, ki so bile možne...« To pove mnogo. In kdo je zakrivil vse to? Tisti, ki je bil majhen v sredstvih in velik v lažeh in se je hotel izveličati iz lastnih zank s tem, da je patetično-grozeče zapustil konferenco, ker je mislil, da ne bo mogla obstojati brez njega. Ko pa se je klaverno-neopaženo vrnil in zapazil, da ga niso pogrešali, je videl »da je spravljen v nevarnost vse možne rešitve« — Torej bi Italija, kakor se vidi, že nekaj popustila, samo da bila stvar hitro končana. Ampak čemu taka naglica? Če je naredil Orlando napako, je treba zdaj temeljito premisliti, predno se ubere druga pot — in tukaj naglica in na mestu... Italija ve, zakaj se ji mudi... Prehranjevalna kriza je dosegla vrhunec, ustanavljajo se kar javno razne vladavine, ki so sorodne z monarhijo kot severni tečaj z južnim, približuje se 21. julij, dan splošnega štrajka, ki pa ima s štrajkom skupno — le še — ime! Zdi se, da se je Vezuv razširil pod celo Italijo... Zato je rekel Nitti: »Težka je ta ura za Italijo, mnogo težja kot je bila po kobarnem porazu.« Tako se je približala ura odločitve naših zapadnih mej, ne zato, ker to želi Nitti, ampak ker hoče to ljudstvo, ki bi znalo rešiti stvar: malo drugače kot Nitti! Nitti pa želi rešiti vprašanje — sam!... Bodimo potrpežljivi in čuječi — morda le ne bo treba žalnih zastav!... P. P.

— Iz avstrijskih tajnih arhivov. Iz Barčeve knjige »Les Croates et les Slovènes« posnemamo še tele zanimive dokumente: 1. Vrhovno armadno poveljstvo v Badnu ad Op. secr. Nr. 974. 7. februarja 1918. (Brzjavka.) Po svojih osebnih informacijah, ko sem vizitiral ladje »Erzherzog Karl«, »St. George« in »Monarch« in ko sem konfiriral s poveljnikom pristanišča in admirali, vam predlagam to-le poročilo: Po mnenju admiralov je treba pripisovati agitacijo, ki se vrši med vojniki, češko - jugoslovanskemu vplivu, ki ima svoje središče v Ljubljani. Vrh tega obstoji radio-telegrafna postaja ruskega korespondenčnega urada, čegar postojanke, ki razvija veliko delavnost, pa do sedaj še nismo mogli odkriti. Dejstvo, da obiskujejo pomorščaki čisto razne osamele hiše in gostilne, kjer sigurno snujejo tajne naklepe, se nam zdi zelo sumljivo. Velika razsežnost pristanišča otežuje vsako kontrolo. Zato je absolutno potrebno, kakor sem že poudarjal, da organizira ministrstvo notranjih del v Dalmaciji, za sedaj pa najmanj v vojnim pristanišču, državno policijo, ki bo imela nalogo nadzorovati sumljive

elemente med prebivalstvom, ki kaže po poročilu obeh poveljnikov očitne simpatije za upornike, ki jih demonstrativno pozdravljajo. Poveljnik pristanišča zahteva na temelju poročila polkovnika Böttnerja, da se bataljoni IV/37, VII/37. in II/28 nadomestijo, ker se s njimi ne more več računati, s bataljoni madjarske ali nemške pehote. Podpiram to zahtevo tem bolj, ker sem prepričan, da bodo ti bataljoni, ako se jih polagoma premesti in iztrga iz njihovega narodnega vsdušja, storili svojo dolžnost na drugih točkah naše fronte. Število onih, ki so bili po vojnem zakonu obojeni, znaša 48, med njimi trije, ki so utekli. Obsodba se izreče in izvrši 9. februarja 1918... Sarkotič — 2. Vrhovno armadno poveljstvo, Baden, 24. septembra 1917. Poveljniku armadne skupine Borojević Nr. 45-368. Glasom pariškega lista »Le Temps« z dne 12. avgusta 1917. je 24. avstro-ogrskih častnikov jugoslovanske narodnosti, ki so se dali na soški fronti vjeti, poslalo srbskemu poslaniku v Rimu Ristiću pismo, v katerem izražajo svojo pokorščino Petru I. kralju vseh Jugoslovancev, in vsi dinastiji Karagjorgjevičev ter ga prosijo, da smejo posvetiti svoje življenje osvoboditvi in uzpostavitvi jugoslovanske domovine. Poveljnik armadne skupine Borojević naj takoj sporoči imena dotičnih oficirjev. Načelnik generalnega štaba — 3. Poveljništvo za obrambo Severne Dalmacije Nr. 820 res. c. in kr. vojaškemu poveljstvu Zagreb. Mostar, 18. aprila 1918. Po informacijah našega zaupnika se je v vseh jugoslovanskih pokrajinah monarhije osnovala med vojno organizacija jugoslovanskih dijakov. Ta organizacija se imenuje »dijaška organizacija«. Njen sedež je v Ljubljani, na drugi strani pa ima tudi podružnice v vseh večjih mestih oblasti v Dalmaciji. Cilj te organizacije je: Ujedinjenje vseh jugoslovanskih pokrajin v jedno neodvisno in samostojno državo na razvalinah monarhije. Ta organizacija se nahaja, kakor se zdi, tudi v zvezi z »zelenimi kadri«.

— Nemško hinavstvo in pobožne želje. »Neue Freie Presse« piše dne 11. julija: »Okupacija Celovca se je zdela tjakaj poslanim pooblaščencom iz Pariza vendarle kot premočna doza slovenske pohlepčnosti. Ovedli so slovenske voditelje, ki so spravili srbske čete v Celovec, na pokopališče in jim stali v upravičeno vprašanje, kako je to, da niti eden nagrobni spomenik v baje slovenskem Celovcu ne nosi slovenskega napisu? In prav kakor ta votum mrtevcev bo brezdomno končalo tudi glasovanje živčih. Sklep pariške konference, ki odreja ljudsko glasovanje v celovski kotlini po posrednih načinah, ki se naj izvrši v različnih rokih, bo imelo, ako se ne bodo uporabljali najhujša sredstva potvora in prevare, samo en rezultat, da hoče Koroška ostati in bo ostala s svojim glavnim mestom Celovcem na čelu nedeljena nemška pokrajina.« — To so pobožne nemške želje, ki se pa ne bodo uresničile, ker je čisto gotovo, da bo slovensko koroško prebivalstvo kot en mož glasovalo za to, da se slovenski kraji priključijo Jugoslaviji, ki edina lahko nudi Koroški vse predpogoje za miren in uspešen gospodarski razvoj. Kar se tiče izključno nemških nagrobnih spomenikov na celovškem pokopališču, bodi nemški gospodi povedano, da pomenja sklicevanje na to dejstvo višek hinavstva, ko je vsemu svetu notorično znano, da so nemški oblastniki v Celovcu celo z brahijalno silo zabranjevali, da bi se postavljali na celovškem pokopališču nagrobni spomeniki v slovenskem jeziku.

— Nemške nesramnosti. Zna naša prijateljica »Neue Freie Presse« tudi sedaj v spremenjenih razmerah ne

more opustiti svoje stare navade, da bi ne obrekovala in blatila od nje toli sovražnih Jugoslovancev. Preteklo soboto je priobčila članek, v katerem govori o dogodkih in razmerah na Koroškem. Prav dugo več, kakšna grozna dejstva so uganjali na Koroškem meseca maja boljševiško razpoloženi nemški vojniki, pred javnostjo pa bi rada prikrija, zato skuša vse one zločine, izvršene po podvignih nemških tolpah, naprtiti jugoslovanskim vojakom. »Neue Freie Presse« piše med drugim: »V kmečkih občinah spodnje in srednje Koroške je nebrzdano in nasilno gospodarila jugoslovanska soldateska. Kjer so srbske čete nastopale v strnjenih vrstah, je vladal še kolikor toliko mir in red. Slovenski oddelki pa so sistematično plenili in izvrševali nasilstva, so oropali kmete zadnjih živil, razbili vse, kar niso mogli vzeti sabo, odgnali živino, pokosili žito na polju za krmo in odvezli vsakomur, ki jih je srečal, demarico in uro. Viete nemške vojske so tepli in zlostavljali, posiljevali so žene in dekleta in odgnali številne nemške prebivalce; zasedenege ozemlja v bedo in ujetništvo. Tako so Slovenci v zadnjih mesecih razsejali med koroškimi prebivalstvom neizrečno mnogo sovraštva in sedaj vse samo hrepeneče želi, da bi celovsko kotlino zasedle Antantne čete.« — Vse to, kar piše »Neue Freie Presse«, je podla laž in obrekovanje. Zločine, ki jih navaja ta list, so zagrešili podivjani nemški »Wehrmänner«, ki pri tem niso štedili niti svojih nemških rojakov. Za to je tudi ogorčenje po Koroškem proti nemškim podivjancem splošno in ne samo med Slovenci. V rokah imamo nebroj pisem znanih nemških uglednih oseb na Koroškem, v katerih izjavljajo da so se naravnost oddahnili, ko so jugoslovanske čete napravile konec divljanju boljševiških nemških tolp, ki so preje strahovale tako koroško slovensko, kakor nemško prebivalstvo.

— Sto let bodo nosili Nemci posledice vojne. Dopolnjen milanskega »Corriere della Sera« je imel razgovor z bivšim načelnikom nemškega generalnega štaba generalom Ludendorffom. V tem razgovoru je Ludendorff med drugim izjavil: »O miru si nisem nikoli delal iluzij. Sedaj sklepam mir odgovarja popolnoma mišljenju in čustvovanju Antante. Je to zelo trd mir, ki ima mnogo čudnih podobnosti z mirovnimi pogodbami, ki jih je sklepal Napoleon. Toda okrutnost mirovne pogodbe me ne straši. Skoro bi rekel, da pomenja ta mir za zdrav narod neko vrsto jeklene kopeli. Tragika svetovne katastrofe leži v tem, da bo nemški narod moral nositi 50, morda 100 let breme natestrašne obsodbe, ki jo imenujemo mirovna pogodba.«

— Ne samo Nemčija in Avstrija, tudi Italija je izgubila vojni! Tega mnenja ni nihče drugi, kakor bivši šef nemškega generalnega štaba pl. Ludendorff, ki pravi med drugim: »Največja napaka Antante je, da je preprečila priključitev Nemške Avstrije k Nemčiji. Naravni zakonji so silnejši, kakor vsaka človeška odredba. Narod, kakor nemški, je potreben element v organizaciji sveta s svojimi zakoni in funkcijami. Vsak poskus, da bi se ta narod potisnil ob tla, more povzročiti samo nasprotni učinek. Kdor bi hotel preprečiti svobodno razvoj takšnega naroda, bi povzročil samo usodepolne nove svetovne požare. Evropa bo se v kratkem prepričala, da je v njenem lastnem interesu, da nanovo zgradi Nemčijo. Te zgradbe pa se mora pred vsemi drugimi udeležiti Italija, zakaj vojna, tako je poudarjal Ludendorff, nista izgubili samo Nemčija in Avstro-Ogrska, marveč vsa bivša trozvezja t. j. tudi Italija!« — Ta Ludendorffova sodba je nemara docela pravilna. Morda pokažejo že najbližji dogodki, da si Italija po krivici lasti naslov zmagojoče države.

Svetovna revolucija. »Temps« je prinesel nedavno poročilo o avstrijskem ministru zunanjih zadev Otonu Bauerju, ki je spisal vrsto člankov o svetovni prekuciji. Njegova razmišljanja dajo misliti, ker ta znani radikalni vodja socialistične levice dobiva v izvrševanju svoje oblasti smisel za resničnost, ki utegne razviti v njem bolj optimističnega politika. Dočim je doslej obračal svoje oči — kot publicist — proti revolucionarnemu shodu, razglablja tokrat o zapadnih velesilah in ne opaža nobenega znaka, ki bi kazal za neposredno ustanovitev socialistične države. Domneva, da je tam »kapitalizem« krepkeji nego kedaj in ne upa drugega, ko počasno in mirno evolucijo družbenih idej na potih proti demokraciji. »Der Neue Tag« izraža svoje zadoščanje nad temi izjavami, priobčeni v »Arbeiter Zeitung«, in hkratu obžalovanje, ker prihajajo nekoliko poznij Evropi bi imelo smisel samo, če bi se mogla pričakovati neposredna revolucija na zapadu, ki je zavladal nad svetom. Le s prorokovanjem svetovne prekucije vzdržujejo Ljeningi, Kuhnji, Tommanni in Friedländerji (zadnji vodji dunajskih komunistov) odporno silo pri svojih pristaših. Kdor ne verjame vanjo, mora videti v komunističnem prevratu zgolj divji in krvavi dogodek, ki utegne le škoditi stvari proletarijata in zakasnit mirno revolucijo na zapadu. Je li kaj upa da se v bodočih letih razglašajo sovjetske republike v Parizu.

Londonu ali v Washingtonu, kakor se lahko na Dunaju ali v Pešti? Ni težko ustanoviti sredi celine Robinsonske komunistične otoke, toda pričakovati je, da se bomo morali zadovoljiti s pridelki lastnega ostrva in da ne bo priplula nobena ladja z blagom od nas. Ako rabi dežela, kakor Avstrija, vnanjega sveta, se mora hočeš nočeš ukloniti temu zunanemu svetu. Bauerjevi članki kažejo, da se tega dobro zaveda. Vendar kako bo potemtakem razložil izsvestne pripetljaje poslednjih dni? Bo li mogel tajiti, da je nekaj časa ljubkoval z ogrskimi komunisti in da je njegova vlada gledala skozi prste pri njegovih lastnih pristaših... Potem list očita Bauerju še razne popustljivosti napram komunistom iz Ogrske in onim v 9. okraju na Dunaju. Za Dunaj bo velika izguba, če se vda domljivemu zgledu Orienta:raje naj računa z Okcidentom, odkoder lahko toliko pričakuje!

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. IZ SEJE NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU. Beograd, 18. julia. Včerajšnja sejo narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlović ob 17. uri. Po odobrenju zapisnika stavi poslanec dr. Hohnjec (Jugoslovanski klub) vprašanje na ministra za finance zaradi pomakanja soli v Sloveniji in zaradi dovoljenja dobave soli zasebnim trgovcem.

Minister dr. Ninčič odgovarja, da je vlada dovolila zasebni uvoz soli, da pa ni mogoče ukiniti takso na sol.

Posl. Timotijević vpraša finančnega ministra, ali je bila demistja Marinkovića kot predsednika finančnega odseka povod ministru, da pospeši delo o finančnem odseku.

Finančni minister odgovarja, da v odseku ni bilo obstrukcije in da zato ista ni bila razlog odstopu dr. Marinkovića, ki je redno skliceval seje, na katere pa sicer člani niso prihajali. Povod njegovemu odstopu je popolnoma na drugi strani.

Pol. Daković vpraša ministrskega predsednika Stojana Protića, ali mu je znano delovanje uradnih oseb tujih držav, ki se na nedovoljen način vmešavajo v notranje razmere Črne gore. Italijani delajo na vseh straneh javno in tajno proti napredku države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Poleg tega delujejo Italijani v Črni gori proti ujedinjenju radi družinskih odnosov napram bivšim črnogorskim dinastiji. Italijanski službeni organi rovarijo direktno v Črni gori, kjer prelivajo vsak dan kri. Italijanski vojniki ubijajo črnogorske seljake, a poleg tega najemajo tudi ubijalce, da ubijajo naše uradnike. Tako so te dni ubili nekoga našega meščana. Njihovi najemniki so ubili predstojnika neke občine, enega uradnika, zažgali hišo nekemu okrožnemu načelniku, a nekoga drugega okrožnega načelnika so skušali umoriti. Radi teh dogodkov se črnogorsko prebivalstvo razburja, ker se nahaja med nožem Italijanov in pasivnostjo beogradske vlade. Prebivalstvo bo na ta način prisiljeno, da brani samo svoje življenje. Protestira, ker izvajajo italijanski organi dnevno umore med našim narodom in vzdržujejo nepošteno elemente v Črni gori, dasi bi morali biti pravzaprav Italijani naši zavezniki. Poleg Italijanov se pojavljajo še druge osebe velevlasti, ki so sicer napram prijeteljsko razpoložene. To je Angleška, ki živahno agitira za bivanje kralja Nikola in njegovo dinastijo. S tem daje povod sumljivim elementom, da dvigajo glave, in ustvarja nezaupanje napram novi državi. Prosil predsednika vlade, da ukrene energične korake, da se končajo italijanska izjavanja na črnogorskem ozemlju. Protestira proti pasivnemu držanju vlade in zahteva, naj vladi vlada energičen protest proti Italijanom in da zavaruje mir in red na našem ozemlju, da zavaruje življenje svobodnih svojih državljanov.

Ministrski predsednik Stojan Protić odgovarja, da ne uživa samo Črna gora, nego cela obala Jadrana zelo zločesno srečo. Tudi v Dalmaciji, kakor v Črni gori nastopajo povsod italijanski organi. V tej hiši se je že večkrat govorilo o tem. Gospod poslanec gotovo ve, da moramo to trpeti, dokler se ne reši naše vprašanje. Naše ozemlje ne bi smelo imeti nikake italijanske posadke, pa jih vseeno ima. To vprašanje je zelo delikatno in je vlada tudi obveščena o žalostnih dogodkih v Črni gori, kjer se organi Italije ne obnašajo korektno. Vlada je obvestila o tem Italijo in velesile ter bo to storila tudi v bodoče. Ne veruje pa, da bi organi Angleške storili kaj nekorektnega.

Poslanec Daković se ne zadovoljuje s tem odgovorom, ker ni zadostno preciziran in ni zadosti odločen, niti ne pove, kaj bo vlada podvelja proti italijanskim nasilstvom. Govornik je za to, da izjavi beogradska vlada pri velesilah, da je pripravljena dati bivšemu črnogorskemu kralju Nikoli nekako apanažo, a se mu mora onemogočiti, da preko Italije kot zaščitnice vseh zločinov dela in izjavi zmešnjave na našem ozemlju.

tako določena za 220 voltov, oziroma za 380 voltov.

Nekdanje vrhovno vodstvo avstrijske armade se je vrhutega svoj čas odločilo, da v uporabi vsepovsed v vojaške namene kot napetost za luč 220, kot napetost za motorje 380, oziroma 220 voltov.

Stališče nekdanjega vojaškega poveljstva ima za Jugoslavijo posebno pa za Slovenijo precejšen pomen. Električni material, ki nam je pripadel iz demobilizacije, je vsled jednotnostnih naroč nekdanjega vojaškega ministrstva vendar precej jednoten. Ker bo ta material na vsak način za praktično uporabo delj časa obdržal svojo vrednost pri nas, se bo prav dobro prilagodil velikopotezni ureditvi naših elektrotehničnih naprav.

Slika elektrificirane Slovenije, katera stoji pred nami v bližnji prihodnosti nam kaže velikansko električno omrežje, ki se vleče od Drave povsod proti jugu, in v katerega sanjke so vsepovsed zapletene srednje, male in najmanjše vodne centrale. Za veletentrale ob Dravi ne pride na noben način kaj drugega v poštev, kot vrtilni tok 50 perijod. Cela Slovenija mora torej vpeljati vrtilni tok 50 perijod kot neobhodno potrebno lastnost svojih central. Le tam, kjer prav majhne vodne sile zahtevajo enakomeren tok, naj bo dovoljena izjema. Toda tudi te naprave morajo biti za 220 voltov in če je možno s tremi vodniki, torej s

2 × 220. Take naprave s 3 žicami so namreč eventualno porabne tudi za poznajši vrtilni tok, ki bo brez dvoma prišel od Drave sem.

Če po vsem tem ne izgubimo izpred oči sliko jednotne elektrifikacije cele Slovenije, torej sistem nešteti central prav velikih in prav majhnih, ki so vse med seboj zvezane z velikanskim omrežjem, vidim kot neobhodno potrebno red v vseh delih tega organizma. Povsodi mora biti vporabna ista žarnica, povsod isti motor. Cela dežela mora postati pravzaprav ena sama elektrarna. Za vlado pa nastane iz vsega tega dolžnost poseči z železno roko vmes, dokler je čas. Postaviti mora zakon, ki veže na eno samo nizko napetost, ki veže kjer je mogoče na vrtilni tok, 50 perijod. Dolžnost vlade je skrbeti za to, da ne nastane kaos, kakor je svoj čas nastal v nekdanji Avstriji.

Veliko lažje je napako preprečiti, kot napako popraviti. Dolžnost vlade je seveda razvenatke podpirati elektrotehniko na domačih tleh s vso močjo. Pri davčni politiki, pri trgovinskih pogodbah, pri urejanju industrije na domačih tleh mora vlada stati vedno pred očmi velikanska važnost elektrotehnike. Posebno vlada za Slovenijo bo morala vstaviti ves svoj vpliv, da ne zamrje pod neumestnimi naredbami kal našega narod bogastva, ki nam daje velike upe in ki bo brez dvoma pomagal državi do udobnosti in blagostanja.

Tu označena normalna napetost bi morala postati na vsak način normalna nizka napetost Jugoslavije. Ogromna večina žarnic, ki pridejo na trg, je pripravljena za 220 voltov. Ogromna večina motorjev, za vrtilni tok je isto-

Ministrski predsednik Protič prosil poslanca, naj ne zahteva od njega, da bi v skupščini povedal, česar ne more. Kraljevska vlada stori vse, da zavaruje črnogorski narod. Javno se ne more podrobno izjaviti o vseh delikatih vprašanih, toda reči mora, da se enaki dogodki kakor v Črni gori, morejo pripetiti tudi državam, ki so večje od nas.

Poslanec Timotijević vpraša ministra za pravosodje in vojnega ministra o kompetenci predlaganja za pomiloščenje onih oseb, ki so bile obsojene po vojnih sodiščih. Vojni minister odgovarja, da spada to v njegovo kompetenco in da bo zahteval od posameznih poveljstev podatkov o osebah, ki so vredne pomiloščenja.

Poslanec dr. Pestotnik (demokrat) vpraša ministra za notranje stvari o zahtevi zboljšanja gnotnega stanja raznih policijskih oseb in pisarniških pomočnikov v Ljubljani. Minister Pribičević odgovarja, da se bodo upravičene želje dovoljno rešile.

Nato se preide na dnevni red: Pomensko glasovanje o zakonu za porotna sodišča. Glasovalo je 153 poslancev in sicer vsi za sprejetje. Druga točka dnevnega reda je bila volitev odbora za preiskavo afere z oljem, ki je bilo kupljeno na Krku.

Nato zaključil predsednik sejo in odredi prihodnjo za danes ob 16. uri z dnevnim redom: Zakon o moratoriju.

RAZPRAVE RADI DOGODKOV LETA 1914.

Mostar, 18. julija. V Mostarju se vrši že par dni razprava proti odvetniku dr. Smoljanu. Obtožnica mu očita, da je aranžiral izgrede proti Srbom leta 1914. in sodeloval pri plenitvi njihovega imetja.

Sarajevo, 18. julija. Tudi tu se vrše dan za dnem razprave proti onim osebam, ki so povzročile proti Srbom napadene izgrede ter sodelovale pri ropanju njih imetja. Neka Lucija Smodel je bila obsojena včeraj na pet let težke ječe, ker je sodelovala pri teh plenitvah.

ZBOROVANJE DIJASTVA V ZAGREBU.

Zagreb, 18. julija. Včeraj dopoldne se je vršilo tu zborovanje dijaštva, pri katerem je sodelovala zagrebska vseučiliška omladina, srednješolci in beogradsko dijaštvo. Sprejeto se je več resolucij, med temi tudi ona, v kateri se pozdravlja žrtve za narodno osvoboditev ter drugo, v kateri se kar najodločnejše protestira proti onim imperijalističnim politikom, ki podjarmlja dele naše domovine.

ARETACIJA.

Zagreb, 18. julija. Aretiran je bil tu danes znani veletrgovca z vinom Reiser in sicer radi sumnje golufije. Aretirani se nahaja že v zaporih.

AVDIJENCA.

Zagreb, 18. julija. Podban dr. Tomljenović se je nudił te dni v Beogradu in bil sprejet od regenta Aleksandra v avdijenci, ki je trajala nad pol ure.

MILAN MARJANOVIČEVO DELO ZA ČASA VOJNE.

Zagreb, 18. julija. Za časa vojne je donajala frankovska »Hrvatska« opevovano dopise o delu naših emigrantov v inozemstvu. Kakor se sedaj izve, je bil avtor teh dopisov Milan Marjanović, ki je pošiljal iz Londona preko Ženeve pod drugim imenom te članke, da informira zlasti hrvatsko javnost o delu naših emigrantov v inozemstvu.

ZBOROVANJE SEPARATISTOV V TRAVNIKU.

Zagreb, 18. julija. Glasom zaključka včerajšnjega zborovanja napredne in starčevičeve stranke se bo vršilo veliko zborovanje vseh Hrvatov iz Bosne in Hercegovine 14. in 15. avgusta t. l. v Travniku.

VSEUČILIŠČE SHS. V ZAGREBU.

Zagreb, 18. julija. Ban je izdal naredbu, po kateri se zagrebsko vseučilišče ne bo imenovalo več hrvatsko, marveč se mora rabiti naslov vseučilišče kraljevstva SHS. v Zagrebu.

Neodrešena domovina.

Zborovanje republikanske stranke za »Juljsko Benečijo« se je vršilo, kakor smo pred par dnevi poročali, v Trstu dne 13. t. m. Izmed točk, ki so bile na dnevnem redu, nas predvsem interesira, kako stališče zavzema stranka nasproti Jugoslovanom, ki imajo pripasti Italiji. Tozadevni sklep, ki je bil soglasno sprejet, slove: »Republikanci »Juljske Benečije«, zbrani na kongresu v Trstu dne 13. julija 1919, pretresujo problem, ki ga nameravajo predložiti narodu glede vedenja nasproti slovenski manjšini v Italiji, povdarjajo veliko razliko, ki se pojavlja med masami slovenskih deželanov in jugoslovofilskimi nacionalisti, ki čuvajo na sovraštvo proti našemu narodu in smatrajo za svojo dolžnost odtegniti slovenske mase pogubonosnemu vplivu jugoslovofilskega raznarodovanja ter jih zgostiti v čutu solidarnosti in ljubezni nasproti Italiji s politiko prisilne velikodušnosti in z ekonomskimi dobrotami; nasprotno pa zagovarjajo politiko največje oslono

sti proti agitatorjem, ki se rekrutirajo posebno med duhovniki, učitelji, odvetniki, kateri ne bi priznavali pravice Italije do enotnosti in teritorialne integritete v mejah, ki jih je narava sama znamenovala in ki so bile zopet zavzete po stoletnih aspiracijah z žrtvovanjem enega milijona italijanskih mrtvih in poabljenih; in — dočim priznavajo, da se mora postopati s poštenimi in Italiji zvestimi slovenskimi masami enako kot z italijanskim ljudstvom, da imajo uživati vse pravice kot drugi državljani in da se morejo prosto posluževati v pretežno slovenskih krajih v šolah in uradih poleg italijanskega svojega jezika (idioma) — zahtevajo, da se jugoslovofilski protitalijanski nacionalisti, podžigalci civilnih divizij naše dežele in nesrečne vojske med Italijo in Jugoslavijo, smatrajo prosto kot sovražniki Italije in da se z njimi kot takimi postopa. Izjavljajo končno, da smatrajo italijanski nacionalizem ravno tako nevaren interesom Italije kot jugoslovanski nacionalizem — Na istem zborovanju se je tudi sklenilo solidarnost z nameravano stavko dne 20. in 21. t. m.

Iz Zadra poročajo od 10. t. m.: Včeraj se je začel takozvani športni teden. Že prvi dan so se začeli izgređi, izzivanja in napadi. Nekaj splitski italijanaši so se drli in vlekli po ulici Sv. Krševana. Neka italijanska deklica je ravno zalivala cvetje in zila na cesto nekaj vode, ki je oškropila tri vojake. Ti se za to niti zmenili niso, neki zadrski fantalin pa jim je prigovarjal, naj pokličejo karabinerje, češ, da je to storila družina Hrvata Sprajca. Drugi fantalin pa so poklicali splitske italijanaše in v kratkem času se je divna in junaška četa zbrala z zadrsko drhaljo z nekoliko vojakov in častniki, oboroženimi s palicami, in lovila nedolžne žrtve deroč in psujoč in z najgršimi besedami zasramujoč Jugoslavijo in Jugoslovane. Navallili so se na stanovanje g. Sprajca. Preden pa so razbili vrata, je neka Italijanka prepračala te junake, da iz tega stanovanja ni nihče izlival vode. Naval na to stanovanje je trajal okoli tri četrt ure, ni pa bilo videti blizu nobenega karabinerja. — Popoldne je bila nogometna tekma, v kateri so zmagali Zadranji. Neki Sličan je videč, da Zadranji bolje igrajo, udaril Zadranca Meierla, ki se je onesvestil. Navzoči častnik, kot sodnik igre, je dal izključiti Sličana. Nato je med Sličani nastal hrup. Zadranji pa so začeli živžgati.

Divjaško postopanje Italijanov. V selu Brinčičih, občina Kastav, Istra, se je v nedeljo dne 6. t. m. pripetil izgređ med domačimi fanti in italijanskimi vojakmi. Pri tem jo je izkupil eden izmed italijanskih vojakov. Kakor krivica so pograbilo docela nedolžnega domačega Milana Brnčiča, ker so ga že prej imeli na pik kot zavednega Jugoslavana, in ga na najbrutalnejši način mučili, da bi jim priznal svoj čin. On tega seveda ni mogel storiti, ker o poškodbah italijanskega vojaka ne ve prav ničesar in ga sploh ni bilo na licu mesta. Brnčič je že štiri dni zaprt v kastavski ječi; karabinerji mu ne dovolijo, da bi dobil kaj jesti. Niti vode mu ne dajejo. Podnevi ga mučijo z zaponami in s privezovanjem. Pred izpraševanjem mu zvežejo roke in vrati in ga tako obesijo ob zid. Njegove muke so strašne. Kako bi se odvrnilo to zlo? — Pri vsakem koraku nas izkušajo Italijani uničiti in iztreti.

Mirovna konferenca.

MIROVNE POGODBE.

LDU Versailles, 17. julija. (DKU) V mirovnem odseku francoske zbornice so včeraj sporočili, da bodo mirovno pogodbo predložili plenumu dne 15. avgusta. Odsek je zahteval, da se mu sporoče vsi zapisniki mirovne konference.

NEVERJETNO!

LDU St. Germain, 18. julija. (DKU) »Le Journal« piše, da je že določeno, kdo bo po odpotovanju Wilsona in Lloyd Georgea vodil mirovno konferenco. Ta vodja da je Tittoni kateremu se ima italijanska delegacija po padcu Orlandovemu zahvaliti za povečanje ugleda, kar ne more presenetiti nikogar, ki pozna maloznačenost in nesposobnost drugih konferenčnih članov. Uspehi Tittonijevi so razvidni najbolje iz tega, da so mu poverili končnovalniavno odločitev v važnih vprašanjih zasedbe Male Azije in določitve bolgarskih mej.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

FINANČNI POGOJI ZA AVSTRIJO.

LDU Haag, 18. julija. (DKU) Holland. Nieuwe Bureau poroča iz Londona: »Daily Telegraph« je prejel od svojega posebnega poročevalca iz Pariza podrobno o finančnih pogojih, ki so bili naloženi Avstriji. V splošnem se vjemajo s pogoji za Nemčijo, vendar se posameznosti bistveno razlikujejo. Člen 3. pravi, da se sestavi posebna podrejena komisija za odškodnine. Člen 5. govori o vrstah plačevanja in o rokih. Člen 6. trdi, da mora dati Avstrija vse gospodarske vire na razpolago aliranim in asociiranim silam. Člen 8. določa, da se mora oddati vse blago, ki so ga avstrijske čete prinesle seboj iz tujih držav, ali ki se je našlo na avstrijskem ozemlju, ne da bi se njih vrednost odtegnila. Člen 10. zavzuje Avstrijo, da poda aliranim silam vse

informacije, da se dožene škoda. Člen 11. zahteva, da mora Avstrija izdati vse zakonodajne odredbe, ki jih je treba komisiji za odškodnine. Od odškodnine bodo odšteti zneski, ki jih more Avstrija uveljaviti na podlagi obveznosti za gotova ozemlja, nadalje vrednost vodnih poti, železnice itd., kakor tudi vsote, ki jih more Avstrija jemati v poštov od nekaterih državnih in zasebnih imovnin. — Tem določbam so dodane priloge. Prva priloga določuje značaj škod, ki jih ima Avstrija povrniti. Druga priloga omenja, kako je sestavljena komisija za odškodnine. Amerika, Anglija, Francija, Italija in Belgija bodo zastopane vsaka po svojem zastopniku, dočim bodo imele Grška, Poljska, Rumunska, Čehi — Slovaška in Srbija skupaj le enega zastopnika. V tretji prilogi se ugotavlja načelo odškodnin. Četrta priloga obravnava plačila, ki jih ima oddati Avstrija v naravi. Kot prva dobi Italija 4000 molznih krav, 1000 volov, 1000 telet in 50 bikov. Rumunija dobi polovico tega in poleg tega še 1000 konj. Srbija dobi 1000 molznih krav, 500 volov, 1000 telet, 25 bikov, 1000 konj in 1000 ovac. Ta priloga se bavi tudi z vprašanjem odnešenih premičnin. Peta priloga določa oddajo avstrijskih materialij. Šesta priloga zahteva od Nemške Avstrije, da se odpove podmorskim in brzojavnim kablom, ki jih dobi Italija. Tudi pravice, ki jih ima Nemška Avstrija na podmorski kabel od Trsta do Krfa, dobi Italija.

Pogodba z Avstrijo.

LDU Versailles, 17. julija. (Dun. KU.) V mirovnem odseku zbornice se je včeraj naznanilo, da bo mirovna pogodba z Avstrijo dne 15. avgusta obravnavana v plenumu. Odsek zahteva objavo vseh protokolov mirovne konference. Vnel se je živahen prepir, zlasti zaradi treh pisem, ki jih je pisal Foch na mirovno konferenco zaradi vojaške zasedbe levega brega Rena.

LDU St. Germain, 17. julija. (Dun. KU.) Državni kancelar dr. Renner je poslal ministrskemu predsedniku dve noti; prva utemeljuje natančneje predlog nemško — avstrijskega mirovnega odposlanstva, da naj se politična gospodarska in finančna razmotrivanja med nacionalnimi državami nastalimi na ozemlju avstro — ogrske monarhije, odkazuje posebni komisiji. Druga se nanaša na vprašanja največjih ugodnosti.

LDU St. Germain, 18. julija. (DKU) Pristojni komite mirovne konference je odklonil italijanske zahteve po avstrijski koncesiji v Teintein. Domneva se, da bo Amerika odklonila odstop kitajskega ozemlja Italiji in da jo bosta pri tem podpirali Anglija in Francija.

LDU St. Germain, 19. julija. (DKU) »Chicago Tribune« poroča, da je avstrijska pogodba dogotovljena in da bo prej ko ne jutri izročena. Kakor doznavajo »New York Herald«, v tej pogodbi ni rešitve jadranskega problema.

Italija.

ITALIJA JE DOSEGLA VEČ, KAKOR JE PRIČAKOVATA.

LDU Lyon, 17. julija. (Brezlično.) Agence Havas poroča iz Rima: Predvčerajšnji dan, v Rimu je bil velepomemben za orientacijo v medzvezniški politiki. Tri vlegledne osebnosti so govorile v prilog pomirjenja duhov, razsodnosti in hladnokrvnosti. To so bili ministrski predsednik Nitti, poslanec Raimondo in francoski poslanec. Predsednik Nitti je dejal, da se preveč lahko mišljeno govori o izgubljenem ozemlju in drugih takih prefriravanjih, in da so celo naigorenejši italijanski iredentisti zahtevali mnogo manj, kakor je pa Italija danes dejanski že dobila. Pripomnil je, da ni umestno vzbujati iluzije, potem pa trditi, da Italija v vojni ni dosegla vsega, kar je tvorilo temelj njenega nacionalnega programa. — Poslanec Raimondo je izjavil med drugim: »Italija je zmagała, ker je dosegla svoj poglavitni cilj, ki je bil slej ko prej vedno isti: razbiti avstro — ogrski imperij. Leta 1915. seveda živa duša v vsej Evropi ni mislila na to, da bi bilo mogoče izbrisati habsburško cesarstvo z zemljevida. Italija izhaja iz vojne lačja in trdnjša.« — Isti dan je francoski poslanec pri sestanku rimske francoske kolonije, pri katerem je pa bilo navzočih več merodajnih italijanskih političnih osebnosti, imel govor, kjer je dejal med drugim, da je Italija dočakala konec svojega dednega sovražnika in da prisostvuje likvidaciji njegove države izza svojih naravnih mej, katerih vrednost more zadostno ceniti le oni narod, ki je dosedaj ni imel.

ITALIJANSKE ZAHTEVE.

LDU Lyon, 17. julija. (Dun. KU. — Brezlično.) V avstrijsko mirovno pogodbo je sprejeta določba, da Italija zahteva od Nemške Avstrije, da v petih letih sežida železniške zveze preko Reschena in Predela. Ti železnici da bi plačala Italija in da postaneta last italijanske vlade.

USPEH PRISILNEGA ZNIŽANJA CEN V ITALIJI.

Prisidno znižanje cen v Italiji se je izkazalo kot velika gospodarska napaka, ki ni niti od daleč rodila pričakovane uspeha, t. j. omogočiti nepremojnim slojem nabavo najnujnejših življen-

skih potrebščin, ki so vsled izčrpanja gospodarskih sil Italije postale neznosno drage. O tem nam priča laško časopisje, ki od kraja priznava pogrešenost cele akcije, vsled katere so prizadeti zlasti oni sloji, ki se jih je hotelo z njo ščititi. Potek nekega zborovanja trgovskih pomočnikov v Trstu nam v jasni barvah prikazuje ves neuspeh, kjer se je akcija očitala, da je ekonomska zmotna, hušje zlo od zla, ki se ga je hotelo s to odredbo zaprečiti, nesreča hušja od nesreče, v kateri se je ljudstvo nahajalo. Z navedeno naredbo se nepremojni sloji niti najmanje niso mogli okoristiti. Dobitek od nje so imeli edino premožni. Dame v kočijah in avtomobiljih so se vozile po mestu nakupovato po znižanih cenah svilo itd., dočim reveži ni prišel od tega, da bi si bil mogel kupiti samo eno srajco. To pa radi tega, ker so trgovci blago poskrili in izjavljali: »Tega ali tega blaga ni več.« Razni trgovci so porabili to priliko, da so odtrgali pomočnikom prej občajne provizije ali pa čisto na kratko zaprli trgovce, da postavijo poskrto blago ob ugodnejšem času ali pa pod roko na prodaj. Nadaljna posledica prisilnega znižanja cen je, da ostane skladišča prazna, kakor n. pr. v Livornu in Florenci, kjer ljudje umirajo za lakoto. Trgovci si namreč dobro premisli, predno naroči novo blago, ker bi se mu znalo zopet pripetiti, da mu bo država cene diktirala. V Trstu se od dneva razglasitve naredbe dalje ne dobi več ne masti, ne sadija in ne mleka. Tako se danes z zvišano plačo ne more kupiti več niti toliko, kakor se je moglo poprej ob manjših prejemkih.

Poziv ljubljanskemu občinstvu!

Naši srbski gostje »Klub Beogradskih Maturanata« 5 profesorjev, 25 dijakov, 5 profesorjev in 300 dijakov pridejo danes, dne 19. julija ob 16. uri 30 minut v Ljubljano. Pridite na glavni kolodvor! Pokažite jim s prisrčnim sprejemom, da jih pričakuje bratski rod!

V nedeljo, dne 20. julija ob 8. dopoldne priride obhod po mestu. Od Vodnikovega spomenika po Mestnem in Starem trgu čez Sentjakovski most, po Čojzovi cesti, mimo realke in deželnega dvorca, okoli Zvezde, po Wolfovi ulici k Prešernovemu spomeniku. Odhod po Miklošičevi cesti, Slovenski trg, Sodna ulica, Dunajska cesta, pred Narodni dom.

Vsi, ki stanujete ob teh cestah in trgih, ali imate zastave, cvetje? Vprašajte, kako so Srbi sprejeli Slovence! Iz Ljubljane naj poneso najlepše spomine na nas!

Sprejemni odbor.

„Klub Beogradskih Maturanata“ v Ljubljani 19.–24. julija 1919.

RAZPORED.

19. julija. Popoldne prihod in sprejem na glavnem kolodvoru. Goste pozdravita predsednik »Društva slovenskih profesorjev« gosp. dr. Valentin Korun in zastopnik dijaštva Branko Goslar. Skupni odhod do Prešernove ulice; odhod ločeno v stanovanja in jedilnice po izkaznicah. — 20. julija: Ob 4.8. sestanek pred Mestnim domom. Ob 8. odhod k Vodnikovemu spomeniku. Predava gosp. profesor dr. Ivan Lah. Odhod po Mestnem in Starem trgu čez Sentjakovski most po Čojzovi cesti k realki in deželnemu dvorcu, po Kongresnem trgu in Wolfovi ulici k Prešernovemu spomeniku. Predava višji šolski nadzornik dr. Ivan Grafičauer. Odhod po Miklošičevi cesti na Slovenski trg, po Dalmatinski ulici in Dunajski cesti k Trubarjevemu spomeniku. Predava gosp. ravnatelj Josip Wester. Ob 4.10. do 4.12. ogledovanje Narodnega muzeja in umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu. V muzeju sprejema gosp. dr. Mal, v razstavi gg. Rikard Jakopič in Ivan Vavpotič. Ogledovanje začnejo gostje z izkaznicami 1–287 v muzeju, z izkaznicami 288–450 v razstavi. Ob 12. obed po izkaznicah. Ob 4.14. skupni sestanek v velikih dvoranih Uniona na povabilo sprejemnega damskega odbora. Ob 4.15. skupni izlet pred mimo gradu Tivoli po gozdni poti v Šiško in ob železniški progi do škofovih zavodov v St. Vidu. Ogledovanje zavoda in pozdravni sestanek s Sentvidčani. Ob 17. odhod iz St. Vida. Ob 19. večerje po izkaznicah. Ob 4.21. koncertna in gledališka predstava v Narodnem gledališču. — 21. julija: Ob 4.9. sestanek skupine z izkaznicami 1–287 pred Dekliškim licejem na Bleiweisovi cesti, skupine z izkaznicami 288–450 pred Državno obrtno šolo v Gorupovi ulici. Ob 4.10. ogledovanje Državne obrtne šole. Rimskega zidu, Liceja in Mladike. Ob 10. skupno zborovanje v velikih dvorani Narodnega doma. Zborovanje otvori gosp. profesor dr. Val. Korun. Govori vseučiliški profesor gosp. dr. Fran Ilesič. Ob 12. obed po izkaznicah. Ob 14. izlet s posebnim vlakom na Vrhniko. O Cankarju predava gosp. profesor dr. Josip Debevec. Ob 18. povratek z Vrhnike. Ob 19. večerje po izkaznicah. Ob 4.21. koncertna in gledališka predstava v Narodnem gledališču. — 22. julija: Ob 4.5. skupni sestanek na glavnem kolodvoru. Izlet na Bled s posebnim vlakom ob 4. uri 55 minut. Ob 4.15. povratek z Bleda v Kranj. Na Prešernovem in Jenkovem grobu predava gosp. profesor dr. Pregelj. Ob 19. povratek iz Kranja. Ob 4.21. večerje po izkaznicah. — 23. julija: Ob 8. uri 20 minut skupni sestanek na trgu pred glavno pošto. Odhod na pokopališče k grobovom naših pesnikov, pisateljev in znanstvenikov. Predava gg. profesor dr. Josip Debevec, župnik F. S. Finžgar, nadzornik Engelbert Gangl. Ob 4.11. povratek v mesto. Ob 11. obisk Jugoslovanske tiskarne. Ob 12. obed po izkaznicah. Ob 4.15. skupni sestanek na Vodnikovem trgu. Ogledovanje stolne cerkve. Predava knezoškofiški tajnik gosp. Steska. Ob 4.16. skupno ogledovanje tovarne usnja na povabilo gosp. tovarnarja Karla Polaka. Ob 20. večerje po izkaznicah. Ob 21. poslovilni čajni večer v veliki dvorani Uniona. — 24. julija: Zjutraj spremljanje na glavni kolodvor. Slovo. Odhod gostov v Karlovac. Zahter dobijo gostje na nakazanih stanovanjih.

Izjava predsedstva »Zveze Jugoslov. železničarjev.

Predsedstvo »Zveze jugoslovanskih železničarjev« obvešča vse člane, da se Zveza kot nepolitična, strogo narodno — stanovska organizacija pod nikakimi pogoji ne more udeležiti politične stiske mednarodnih socialistov in to tem bolj, ker z vseh strani pritiskajo na našo domovino takozvani mednarodni bratje in zlasti madžarski komunisti nestrpno čakajo trenutka, da vkorakajo s svojim Belo Kunom v našo domovino. Pozivljamo vse jugoslovanske železničarje, da se zavedajo resnosti časa: Mi poznamo stavke samo za zboljšanje našega gnotnega položaja in ne kot sredstvo za doseg kakih strankarsko — političnih stremenj.

Predsedstvo ZJZ.

Železničarski shod v Unionu.

Včeraj se je vršil v veliki dvorani hotela Union železničarski shod, ki ga je sklicala socijalno — demokratična stranka s sporedom: Preganjanja na železnici in vladni odgovor; železničarske zahteve v Narodnem predstavništvu. Občinstva je bila polna dvorana, vendar je bilo med njimi tudi mnogo radovednežev, posebno ženskega spola. Predsedoval je zborovanju gosp. Udovc, pozdravil je v imenu stranke zborovalce sodrug Vencajs. Kot prvi govornik je nastopil sodrug Petrič, ki je na dolgo razpravljalo o preganjanju železničarjev, ki so socijalno — demokratičnega prepričanja, ter izjavil, da je vlada odgovorila na tozadevno vlogo socijal. — demokrat. železničarjev ter zatrdila, da ne preganja poštenih in lojalnih železničarjev ter da naj se navedejo konkretni slučaj. Govornik je nato naglašal, da ima vlada čudne pojme o poštenosti in lojalnosti ter navedel več slučajev, v katerih se je baše »poštenim in lojalnim« železničarjem delala krivica. Vsi ti slučajji so se zbrali v spomenici, ki se bo še danes predložila deželni vladi. V tej spomenici je navedenih tudi več uradnikov in drugih železničarjev, ki so preganjali sodruge, osebno se v tej spomenici zaletujejo sodruzi v predsednika ZJZ gosp. Deržiča in gosp. inž. Šego, ki so tem ljudem, kakor je videti, poseben trn v peti. Končno je govornik poudarjal, da je vsemu temu kriv razdor ter pozviljal sodruge, da naj pomečejo one ljudi, ki izkoriščajo železničarski stan v svoje namene, iz svoje srede. — Kot drugi govornik je nastopil sodrug Kopač ter poročal o delovanju v Narodnem predstavništvu. Zavajal je na vse strani, posebno na poslanca dr. Pestotnika, češ, da je rešil ministru Vuloviču stolček in na poslanca Kežarja, ki do danes še ni odprl v Narodnem predstavništvu. Zavajal je na vse strani, posebno na poslanca dr. Pestotnika, češ, da je rešil ministru Vuloviču stolček in na poslanca Kežarja, ki do danes še ni odprl v Narodnem predstavništvu ust v prid železničarjem. Očrtal je nato pot spomenice, ki jo je vložil on in tovariši, opletajoč okrog sebe ter zasmejujoč sedaj ministra Vuloviča, sedaj ministra Lukinčiča ter udrhajoč na ZJZ in liberalce. Končno se je povzel od izjave, da je on s svojim klubom, 12 mož, dosegel to, kar ni mogla doseči Demokratska zajednica s 102 članoma in 8 ministri. — Ker je bilo na shodu navzočih več članov ZJZ, ki so pri preveč hudih napadih zavračali te napade z medklci, je prišlo večkrat do burnih prizorov, z živžigavanjem in klicij: »Vrzite jih ven!« — Po govoru gosp. Kopača se je oglašilo več članov ZJZ, ki so zavračali napade. Posebno v živo je morala zadeti gotove voditelje trditve, da so koristilci v vseh vrstah in strankah in predno se zabavlja nad drugimi, naj se pomede preje še pred lastnim pragom. Oglasili so se nato še razni srečni in nesrečni govorniki, katerih izjavljanja so žela deloma burno odobravanje, deloma pa, posebno če so nastopili člani ZJZ, grajo in živžiganje. — Sodrug Kopač je povzel še opetovano besedo, pri čemur je vedno ostreje napadal »proslule liberalce«, očital ZJZ razne korupcijske afere, podtikal, sumičil itd. ter žel od večine zborovalcev seveda tudi zaslužen pohvalo. Končno je pojasnil sodrug Goluh pomen stavke 20. in 21. julija, nakaar se je sprejel sklep, da se socijalno — demokratični železničarji udeležijo iz solidarnosti stavki 20. in 21. julija, ki jo bo svetovni proletarijat pričel v znak protesta proti pariški konferenci in nameravani intervenciji Antante v Rusiji in na Ogrskem. Solidarnostna stavka se prične v noči od 19. na 20. julija o polnoči in se konča o polnoči od 21. na 22. julija. — Shod je trajal od 7. do pol 11. zvečer in je zlasti v svojem drugem delu dokazal, da se gg. sodruzi še niso navadili na shodih obravnavati stvarno in resno, ampak da jim je prvo, udariti po svojih političnih in »narodnih« nasprotikih, pri tem pa svoje delovanje kazati v bengalični luči svetosti.

»Sokol I« ponovno opozarja bratsko spono želanstvo na nedeljsko javno telovadbo bratskega društva Sokola Štepanja vas in vabi, da se kolikor možno bratov in sester udeležijo te prireditve. Zbiramo se ob pol 11. urh v društvenem lokalu. Na Ambroževem trgu se združimo z brati »Sokola II.« in onim iz Most. Trobentaje prosimo, da dojdejo z rogovi. Zdravo! Odbor. Sokolska župa Ljubljana I. opozarja na svoj župni zlet dne 17. velikega srpana t. l. v Kočevju. — Zdravo!

Telovadno društvo »Sokol« v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo, dne 27. julija ob 15. uri javno telovadbo. Proizvajale se bodo proste vaje članstva in članice (Ljubljanske iz l. 1914.) ter naščaja, na kar sledi orodna telovadba in skupina. Po telovadbi se razvije ljudska veselica na prostem. Za dobro pijačo in jed je preskrbljeno. Svira zagorska rudniška godba. Bratska in druga društva vljudno vabimo, da se v največjem številu udeležijo.

Sokol v St. Vidu praznoval je Petrov god s kresom. Zbirka ženskega telovadnega krožka je prinesla za invalide lep dar 1009 kron, kateri znesek je bil izročeni tukajšnjemu gerentstvu. Sokol Moste pri Ljubljani. Jutri popoldne se korporativno udeležimo javne telovadbe Štepanjskega Sokola. Zbiramo se ob 3 uri pred telovadnico. Bratje, sestre, pridite vsi! Na zdar. Odbor.

Sokol v Štepanji vasi vabi še enkrat vse svoje člane, da se v polnem številu udeležijo javne telovadbe jutri, dne 20. julija. Pripeljte seboj svoje družine, prijatelje in znance! Za dobro postrežbo po telovadbi preskrbi brat Ivan Bricej. Na svidenje! Odbor.

Pozdrav naši mladini!

Danes prispo v Ljubljano maturanti iz naše prestolnice kraljevega Beograda.

Prihajajo k nam, da v Ljubljani stisnejo roke svojim slovenskim bratom, da se navžijejo krasi in čarov lepe naše zemlje slovenske.

Bodite nam srčno pozdravljeni, vi, nada srbskega dela našega naroda, bodočnost skupne domovine naše Jugoslavije!

Sedem dolgih let je divjal vojni vihar preko poljan junaške Srbije in s kruto svojo roko zamoril cvet srbskega naroda. Zdelo se je, da je že izkopan grob srbski neovdanosti, iz katerega ne vstane nikoli več. Črni gavranji so že krožili nad pripravljeno gomijo srbske svobode in neodvisnosti. Toda razpršili so se temni oblaki in zasinil je za nočjo robstva in suženstva zopet svetel dan vse osrečujočega osvobođenja.

Srbija, že posvečena smrti, je v herojskem zamahu z zadnjimi svojimi silami podirala na tla tisočletnega sovraža in zgradila na njegovem kadavru zlati hram boginje Svobode, v katerega stopajo sedaj tisočletja razjedeni bratje Srb, Slovenec in Hrvat, da sklenejo nerazdruženo, na vekov veke trajno zvezo narodnega in državnega ujedinjenja in jedinstva.

Veličastna, mogočna je ta zgradba, ki smo jo pričeli graditi. Mnogo dela bo še treba in mnogo delavcev, predno bo končana.

Možem, ki so jeli zidati, ki so položili temelji za veličastno zgradbo ujedinjenja Jugoslavije, morda že pešajo v trudu in naporu izčrpane moči, na mladini je, da jih nadomesti in da vzdrži in izvede to, kar so započeli očetje.

Protij temeljem našega državnega in narodnega jedinstva so še na delu razni elementi, ki pa rujejo proti njim ne morda toliko iz zle volje, kakor iz mrazovanja ene velike ideje, ki je ustvarila veličastno tvorbo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Tisočletna razdvojenost je nas oddaljila, umstveno in čustveno oddaljila drug od drugega.

Za to razna nesoglasja in nerazumevanja, ki se pojavljajo v našem državnem in javnem življenju.

Ozki medsebojni stiki, bratsko spoznavanje bo odstranilo vsa ta nesoglasja.

Na mladini, ki ji pripada bodočnost in v katere roko v doglednem času preide tudi krmlilo naše mlade države, je, da se z vso vmeno in poštovanostjo loti tega za trojedni narod in državo tako zaslužnega posla.

Prvi začetek je že izvršen. Danes pada v bratski ljubavi roko slovenski mladini srbska mladost in sklene z njo nerazdružno zvezo, ki je ne bo mogla več razdružiti niti »pekla ognjena sila«.

V tem znamenju je naša narodna in državna bodočnost!

Zato pozdravljamo s plamtečim srcem našo zlato srbsko mladino, ki je krč naše krvi, ki je v nerazrušljivi zvezi z našo hrvatsko in slovensko mladostjo, zalag naše lepše in boljše bodočnosti!

Bratje iz herojske Srbije, iz stolnega Beograda, slovenska srca vam v ljubavi bijo nasproti, bodite nam iskreno pozdravljeni na slovenskih tleh!

Dnevne vesti.

Proslava kraljevega rojstnega dneva. O proslavi rojstnega dneva našega kralja smo dobili mnogo obširnih poročil iz raznih krajev naše domovine. Nemogoče nam je priobčiti vse te dopise. Omejiti se moramo ravno na naštevane krajev, od koder so nam došla poročila. Sijajne proslave so se vršile med drugim v Goriničah, v Rožku, St. Jakobu, Podgorju in Borovljah na Koroškem. Komanda ljubelskega odreda sama je mogla odposlati kot

zbirko za invalide sijajni znesek 16.085 K 63 v; nabralo se je na fronti 4261 K, v St. Jakobu 4819 K 92 v, v Podgorju 1878 K 98 v, v Borovljah 2500 kron, v Mojstrani 1080 K 56 v in v Jesenicah 1495 K 17 v. V Ziri se je nabrala za invalide lepa vsota 800 K. V St. Janžu na Dolenjskem je donesel svetilni dan 970 K. Tudi iz Vinice smo prejeli poročilo žal ob enem zopet s pritožbo proti Königju. V Starem Trgu pri Ložu je bilo nabranih 870 K, v Rajhenburgu 410 K. Daljša poročila o proslavi so nam dospela nadalje iz Dobrne pri Celju ter iz številnih drugih krajev v Savinjski dolini. Lepa je bila slavnost v Gornji Radgoni, posebno impozantna pa je bila vojaška proslava kraljevega rojstnega dne na naši najsevernejši štajerski, v Radgoni, katere se je udeležilo mnogobrojno občinstvo iz mesta in okolice.

Kranjska hranilnica v slovenskih rokah. Včeraj popoldne se je vršil izredni občni zbor »Kranjske hranilnice« v prisotnosti vladnega zastopnika g. dvornega svetnika Kremenška. Za društvenega predsednika je bil izvoljen tovarnar g. Dragotin Hribar, v ravnateljstvo g. prel. Andrej Kalan, ravnatelj Jugoslovanske tiskarne Karl Čeč, sodni svetnik Anton Nagode, trgovec Ivan Vovk, poverjenik za pravosodje dr. Vladimir Ravnihar, sodni nadsvetnik Josip Hauffner, zasebnik Anton Luckmann in dr. Anton vitez Schöppel, za kuratorje g. Fran Karpe, posestnik v Mostah, Avgust Zajc, računski svetnik v Ljubljani, Josip Breznik, profesor v Ljubljani in Albin Prepeluh vodja urada za socialno skrbstvo v Ljubljani. Kot novi člani so bili sprejeti: Dragotin Hribar, tovarnar, Fran Karpe, posestnik v Mostah, Avgust Zajc, računski svetnik, prel. Andrej Kalan, ravnatelj Jugoslovanske tiskarne Karl Čeč, Alojzij Čeč, Alojzij Sušnik, trgovec na Zaloški cesti, Ivan Ogrin, stavebnik na Grubarjevi nabrežju, dr. Fran Dolšak, zdravnik, dr. Fran Kržan, komisar Čekovnega urada, Jernej Kopar, svečar, Ivan Podboj, trgovec, Konrad Texter, župnik v Višnji gori, Josip Zure, gostilničar v Kandiji, Ivan Kumer, posestnik v Kranju, Fran Cerar, tovarnar v Domžalah, Andrej Mejač, posestnik v Komendi, dr. Mirko Božič, odvetniški kandidat, Josip Burger, posestnik v Hašah pri Smledniku, Fran Kobal, posestnik v Gabrijelah, Mihael Iskra, posestnik v Hlebeah, Janez Krivic, tovarniški delavec na Jesenicah, Ivan Pire, sodar v St. Vidu pri Ljubljani, dr. Ivan Jenko, primarij, Anton Nagode, dež. sod. svetnik, Josip Breznik, profesor, dr. Josip Lavrenčič, odvetnik, Josip Turk, posestnik, Ivan Vovk, trgovec, Ferdo Acceto, stavebnik, Ljudevit Mlakar, železniški poduradnik, dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik, Josip Matjan, posestnik v Vižmarji, Ivan Bricej ml., posestnik v Štepanji vasi, Ivan Grad, posestnik v Beričevem, Miha Tomšič, tovarnar na Vrhniki, Josip Lapajne, učitelj v Cerkljah, Ferdo Tomazin, posestnik v Šmartnem pri Litiji, Ivan Taufer, trgovec v Zagorju na Savi, Ivan Pucelj, posestnik v Velikih Laščah, Anton Meden, posestnik v Begunjah pri Cirknici, Albin Prepeluh, vodja urada za socialno skrbstvo in Anton Kristan, državni poslanec. S tem je prešla »Kranjska hranilnica« v slovenske roke, kar bo gotovo v splošno zavodu in v blagor prebivalstva.

Naš poštni promet. Dočim naše železnice že docela redno funkcionirajo in se železniški promet razvija še skoro tako redno, kakor pred vojno, so razmere v poštni upravi sedaj še slabše, kakor so bile v vojnem času. Pisma in pošiljke v najbližnje kraje rabijo dneve in tedne, predno pridejo na svoja mesta. Brzojavke se odpravljajo tako nemarno, da jih največkrat prehitijo navadna pisma. Poštni promet s Hrvatsko in Srbijo v zadnjih tednih skoro nič več ne funkcionira. Že več dni nismo dobili nobene pošte, nobenih listov iz Srbije. Kaj je temu vzrok? Cenzura? Ne moremo verjeti. Zdi se nam, da obstoji neke v glavnih poštinih središčih organizacija, ki dela namerno pasivno resistenco. Vsekakor bo treba, da se enkrat z vso odločnostjo poseže v to sršeno gnezdo. Ne more se dalje trpeti, da funkcionira pošta v notranjosti naše države slabše, kakor v inozemstvu. Prava sramota je, da prihajajo pisma na Dunaj in druge kraje Avstrije redno v treh dneh, dočim rabijo pisma, da pridejo v roke naslovniku v Zagreb, štiri do pet dni, dočim v Beograd in Srbijo sploh ne prispi. Preje se je poštna uprava izgovarjala na neugodne in neurejene železniške zveze, sedaj je za izgovor odpadel. V petih urah se vsakdo lahko pripelje iz Ljubljane v Zagreb ali Maribor, pisma na rabijo v iste kraje 4 do 5 dni. Kako je to mogoče? Vidi se, da je tem škandaloznim razmeram kriva samo poštna uprava. Zato je že skrajni čas, da se ta uprava vendar enkrat zgane in napravi mir in red. To je v interesu države, to je v interesu javnosti.

Francoski zrakoplov v Ljubljani. Včeraj ob 11.5 je prisel v Ljubljano francoski zrakoplov, ki je priletel iz Temešvara. Zračno daljavo 600 km je preletel v 4 urah. Na aeroplanu sta bila dva francoska oficirja, ki nesejo po

što iz Carigrada v Pariz. Francoska oficirja je sprejel poveljnik tukajšnje letalske stotnije nadporočnik Kos s svojimi častniki. Aeroplan nadaljuje v najkrajšem času svojo pot v Pariz preko Monakovega in Friedrichshafna. V kratkem prispe Ljubljano še drugo francosko letalo, ki je radi neugodnega vremena moralo pristati v Slavonskem Brodu.

Afera Grošelj — dr. Mencej. Včeraj se je imela vršiti pred tukajšnjim okrajnim sodiščem razprava v zadevi prof. Rudolfa Grošlja proti prof. dr. Josipu Menceju. V svrhu ponovnega zaslišanja po Grošljem zastopniku predlaganih priče svetnika dr. Skaberneja in N. Velikonja se je razprava odgodila na poznejši čas.

Zahvala gospodu županu! Vse poduradniške vdove se vam najglobljekeje zahvalujemo, ker ste se zavzeli za nas in smo vsaj te skrbi rešene, da nam ne bo treba iz naših stanovanj. To bi bil zadnji udarec še na vse pomanjkanje ki smo ga pretrpele vsa ta leta in posebno v tej grozni draginji pri naši revni pokojnici 68 ali 78 kron. Kako živimo lahko vsak sam misli. — Ena za vse.

Prepoved točenja alkoholnih pijač. Za dan 20. in 21. julija t. l. je drželna vlada odredila, da se prepoveduje vsako točenje bodisi katerikoli opojnih pijač tekom obeh dveh dni tako v gostilnah kakor v kavarnah. Ob enem se odreja, da imajo biti ta dva dneva zaprte vse gostilne brez izjeme ob 21. uri, kavarne pa istotako ob 22. uri. Vsako prekrščenje te odredbe se bo kaznovalo najstrožje po zakonu in se tako občinstvo kakor gostilničarji in kavarne na obstoječo odredbo opozarja. Vodja policijskega ravnateljstva dr. Gustin s. r.

Gostilničarska zadruga nasvetuje onim gostilničarjem, ki mislijo, da se jim ni mogoče ogniti točenju alkoholnih pijač, da naj gostilne zapro dne 20. in 21. t. m., ker je kazen sicer neizogibna.

Celjska nemška lojalnost. Toliko je že bilo na jeziku, da so nekateri že res začeli verjeti, da celjski Nemci mislijo samo na to, kako bi postali dobri državljani jugoslovanski in kako so se znašli v nov položaj. Slovenci smo dobri ljudje in le preradi mislimo o vsakem najboljše. Na eni strani nas na celjsko nemško glasilo Cilijer Zeitung s svojimi strupeno zavijtimi uvodnimi članki, katerih zadnji je celo zapadel cenzuri poduči o vsem nasprotnem. Med kulturim — nacionalnim stremljenjem in političnim hotenjem kake brezpomembne manjšine je pač velik razloček. Niti prvega se v nekdanji državi jednakopravnih narodov cesarstva Franca Jožefa in Karla ni trpelo, drugo pa je bilo — veleizdaja. Danes živimo v nacionalni državi, ki si v kaosu razmetanih svetovnih razmer še utrjuje svoje temelje. Nobenemu takozvanih celjskih Nemcev ni bil naš jezik nekaj tuje, zaničevali so ga, smešili so ga in pačili kot jezik hlapcev in dekel, a rabili so ga povsod, ker so od slovenskega življa živeli. Danes je to povsem drugače; naš jezik je uradni državni jezik; zahtevamo, da se ga spoštuje od sodržavljancev in someščanov. V tem tem pogledu še naši uradi v osebnem občevarjanju s strankami mnogo grešijo, ne bom trdil, da v pisnemem. Vendar tudi prvo ni na mestu, če hočemo enkrat priti iz polovičarstva ven. Naravno nedopustno trmo pa kažejo nekatere večje nemške tvrdke, ki nočejo ureditv svojih napisov, v izloženih oknih pa izrečno izjavljajo z nemškimi reklamami. Ljubezen in spoštovanje do slovenskega jezika je rodila že marsikak čudovtor v našem mestu, krono vsemu pa daje napis: »Točenje Vina čes ulica«. Ne kličemo oblasti na pomoč. Te pojave samo registriramo, ker izpopolnjujejo sliko, ki priča kako daleč sega nemška odkrita dobra volja v Celju.

Učiteljstvo novomeškega okraja je imelo dne 16. julija svojo neuradno, prostovoljno letno konferenco. Od jutra do poldne je marljivo delalo na preureditvi pouka v novi dobi. Tudi ni pozabilo svojega nekdanjega nadzornika Iv. Struklja, sedaj nadučitelja na Viču pri Ljubljani. Izreklo mu je vslad njegovega sramotnega postopanja na ondnotni šoli (gl. »Slov. Narod« od 3. in 9. julija) svoje obžalovanje.

1. baterija ljublj. topn. polka. Mraz je bil, da je kar škripalo ko je ta baterija dobila povelje 4. februarja t. l. da mora oditi drugi dan na bojišče. Vkrčala se je na glavnem kolodvoru v Ljubljani in hajd proti Mariboru, kjer je ravno tedaj najbolj vrelo. Odkazana je bila v predmetne Pobrežje v najbolj zagrizeno nemčursko gnezdo. Energiji poveljnika baterije g. kapetana Smoleta in njegovega ognjčarja Toneta Vaharja se je kmalu posrečilo v tem gnezdu storiti red, pristriči peruti nemčur, ki so od jeze kar tulili, a šlo je vae, če ne z lepo pa z grdo. — 25. februarja dobila je pa povelje, da se takoj vkrcna na koroškem kolodvoru v Mariboru in takoj odpelje na pomoč posadki v Ljutomer oziroma Radgono. Tudi tam se je s pomočjo pehote in 3. mariborske baterije privilo vijake na

grabežljive prste Madžarov in Nemcev, da so postali krotki in prenehali z njihovimi neumnimi vpadi v našo državo. V moralnem pogledu je ta baterija pač ena prvih. Fantje izvežebani v vsakem pogledu. Predavanja so poleg vežbanja na dnevnem redu. Goji se redno petje in tudi cirilico obvladajo skoraj vsi fantje že popolnoma. Disciplinarno prostovoljna ali železna. Fantje nabavili so si lastno zastavo od svojih prejemkov. Stala je 408 kron. Načrt za njo izdelal je g. M. Vahtar, brat ognj. T. Vahtarja, a delale so jo gospodične in sicer gospodične Kocuvan, Karba iz Ljutomer in gospodična Mursova iz Krapij. Zastava je krasna in bi mogla služiti kot vzorec. Fantje so ponosni nanjo.

Iz Radgone. Menda ga ni kraja v naši Sloveniji, ki bi bil v narodnem pogledu bolj zapuščen, kakor je ravno Radgona in nje okolica. Če se pa vzame v obzir sistem prejšnje vlade, s katerim je pritiskala k tlom vse, kar bi le poskusilo slovensko misliti, tedaj se nam ne more zdeti čudno, da je pač tako kakor je. Odkar se je odpravil s tako sistem, se je počelo tudi naše ljudstvo zavedati, da mi Slovenci nismo rojeni za biti le hlapci Nemcev, ampak, da moremo biti tudi gospodari na lastni zemlji v lastni državi. Gre to sicer zelo počasi ali le gre. Na Petrov dan prevzeli so podčastniki 1. baterije ljubljanskega topn. polka pobiranje prispevkov za naše invalide in vspeh je bil za tu vladajoče razmere naravnost krasen. Pobirali so v svojem rajonu v spremstvu gospodičen Micke Veberič, Francike Mlinarič in Anice Srnc iz Šratovcev in nabrali znesek 622 K 11 v. K ti vsoti dali so še g. g. častniki baterije 70 K in moštvo 510 K, skupaj torej 1202 K 11 v. Vsekakor lep vspeh v vsakem pogledu.

Poštni promet Novo mesto-St. Jernej-Kostanjevica. Opetovano je bilo poročano o nerednem poštnem prometu Novo mesto-St. Jernej-Kostanjevica-Krško, pa živ krst se ne zmeni za to. Naj bi se vpeljala vsaj enkratna redna pošta na voznja Novo mesto-Krško in obratno na dan, Pošta, ki prihaja sedaj vsak drugi dan, nam prinaša časopise, pisma, spremnice, nakaznice in zavitke, kakor tudi vse nujne stvari tedaj šele vsaki tretji dan. Ako je kaj nujnega za občino, orožništvo in druge javne korporacije izostane vkljub temu, da pride potem naenkrat toliko sitnosti in nepotrebnega preobilnega dela. Prizadeži so vsi javni funkcionarji, trgovci, ki imajo vendar vedno veliko opravila s pošto in posamezniki ki imajo več ali manj s pošto opraviti. Poklicane oblasti se pozivljajo, da v interesu prebivalstva prizadežijo, da dežele in države v najkrajšem času potrebno ukrepejo za izboljšanje poštne prometne zveze Novo mesto-Krško.

Izvoz naših konj v Nem. Avstrijo. Na večer 14. julija se je od tukajšnega glav. kolodvora odpravil zadnji transport za Nem. Avstrijo namenjenih konj. Izmed 547 konj se je to pot zaplenilo samo 72 boljše vrste. S tem je ta afera, kar se namreč tiče nepotrebnega večdnega čakanja in zastavljanja že itak ne preobširnega mariborskega kolodvora, za enkrat rešena. V ostalem pa se je preiskava teh transportov baš zdaj šele prav pričela in bode imela za prizadele občutne posledice. K pojasnilu ljubljanskega mestnega živnozdravnika, g. Skaleta imamo v čast Ljubljane le še pripomniti. Mali ljubljanski transport konj je imel res le tako manj ozi. ničvredno živino, da so ves transport že po prvem površnem vpogledu brez nadaljnjih ovir spustili naprej. Naše poročilo se torej nikakor ni nanašalo tudi na ta del izvoza. Ampak nekaj drugega se je pri tej priliki ugotovilo: da je litijski in novomeški okraj pred temi transporti razpečal mnogo dobrih konj doli na Hrvatsko in da so nemški židje od hrvatskih sobratov te naše konje pokupili za hrvatske konje. To je bilo malo domoljubno delo naših dolenskih konjskih prekupecev in znanih tihotapev.

K stanovanjski bedi se nam piše: Kakor se gotovo še marsikdo spominja, je bila tudi po potresu leta 1895 v Ljubljani trda za stanovanje. Ljudje so stanovali, kakor sedaj, za silo v vagonih, v barakah, prenočevali v sodih in tudi pod milim nebom so taborili. In kako so si pomagali samski uradniki in oni, ki so poslali svoje družine na deželo? Po pisarnah so spali. Nekateri so zjutraj žimnice pospravili, drugi so imeli pa postelje kar stalno. Mari mislite, da se je kaka stranka za to spogledovala? Zakaj? Še zavidali so marsikoga. Ali bi ne bilo to tudi sedaj mogoče? Prav lahko. Stranke z družinami bi lahko prevzele mesečne sobe, samci bi bili pa še toliko na boljšem, ker bi imeli brezplačno stanovanje. Nekaj bi bilo že pomaganega s tem. Začnite in pojde. Sicer pa ni nič nenačnega imeti posteljo v pisarni. Saj so jih imeli v normalnih časih celo v vojaških pisarnah, pri policiji, na poštah, železnicih in sploh, kjer so nočne službe, in jih imajo še sedaj. Pa se zaradi tega nihče ne zgraža in bi se torej tudi za nasvetovane ne.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani bo prodala

električno železnico v Bohinju, ki obsega progo 15 km, 10 električnih lokomotiv 500 V napetosti, 4 transformatorske postaje in približno 30 garnitur vozov. Ponudbe je vložiti do 10. avgusta zgorajšnji komisiji, kjer se dobe tudi natančni tehnični podatki.

Preselitev računovodstva intendantne. Računovodstvo intendantne za Slovenijo (z likvidaturo in pokojninsko likvidaturo) se preseli dne 16. julija iz Gosposke ulice št. 15 v barako epidemijske bolnice, za prisilno delavnico.

Pod nadzorstvo sta dani lekarna Rauscher v Celju in Rebul v Slov. Gradcu, pod sekvester pa lekarna Ruperta Gasserja v Celju. Za nadzornika in sekvestorja je postavljen g. Mr. Ph. A. Ustar.

Poročila se je gospa Mila dr. Ružičeva roj. Globočnik, z veleposestnikom baronom dr. Julijem Haynauom iz Gradca.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da Češka kočja pod Grinotcem letos ne bo odprta. Planinci se opozarjajo, da so tudi pota okoli Češke kočje močno poškodovane, katerih poprava se letos ne more izvršiti.

Rodoljubna zavest. Naši vrli junaki 11. čete ljubljanskega pešpolka ter strojniški oddelek iste čete pod vodstvom gosp. nadporočnika Ivana pl. Lukanca so zbrali na severni meji 443 kron 30 v. za dva kamna Ciril - Metodovega obrambnega sklada. Narodna zavest je vzplamtel. Kri ni voda. Iskrena hvala!

Družba sv. Cirila in Metoda je poslala brez izjeme delavcem in nedelavnim podružnicam okoliščno. Nedelavne podružnice naj prično z delom, speče naj se zbude, delavce pa naj vztrajajo v svojem kulturnem delu v blagor celokupnosti naroda.

Poročil se je gospod Angel Hribar, vladni nadkomisar, z gospo Rozo Fabič iz Gorice. Čestitamo!

Mestno ustanovo za vdove v letnem znesku po 80 K so dobile za leto 1919. Ivana Kržišnik, Josipa Predalič, Neža Ravnhrib, Marija Snój in Franja Urek.

Evangeljska cerkvena občina. Župnik dr. Schneider bo imel 20. t. m. božjo službo.

»Demokratija« v Beogradu je prešla v lastništvo g. Milorada Druškovića.

Gospod Karel Kavčič je daroval za goriške begunce 10 K. Hvala!

Obrtni dan v Kranju in veselica se vrši, kakor na vzporedu.

Dražba lava. V torek dne 22. julija t. l. ob 10. uri dopoldne se bodo pri okrajnem glavarstvu v Kamniku lov občine Gojzd, potom javne dražbe za nadaljnjih 5 let, to je do 30. junija 1924 dal v zakup. Ob 11. dopoldne pa se vrši dražba lava občine Županenjlje. Dražbeni pogoji so pri okrajnem glavarstvu na vpogled med uradnimi urami od 9. do 12. ure dopoldne.

Stavka v Fali pri Mariboru. Delavstvo elektrarne v Fali pri Mariboru stavka od 14. t. m. Zahteva povišanje plač. Med trditvijo in delavstvom se doslej še ni dosegel sporazum.

Borovlje. Republika. Ne vemo kaj to pomeni, da naša vlada še vedno ni imenovala gerenta za občino, v kateri gospodarstvo še vedno stari samonemški očetje in dajejo raznim entetnim komisijam Nemcem gotovo ne škodljivih pojasnil. Vsa uradniška mesta na sodniji, davkarji, pošti in železnici so prevzeli slovenski uradniki. Samo občina je nekako »nevtralna republika« ktero si naši merodajni krogi ne upajo okupirati. Na občinskem posloju viječa slovenska trobojnica kaže na znanj slovensko lice, a če stopiš v njene urade, boš nasprotno prepričan. Zaman boš iskal občinskega osovja, ki govori slovensko. Smo radovedni, kdaj bo občinsko uradovanje rešeno.

Zastave v Mostah. Na rojstni dan našega kralja smo Moščani opazili tudi na najrevnejših hišah zastave in zelenje. Oražem, Orehek, Karpe in Komur imajo zastave, ta dan pa jih niso izobesili, dasiravno so jih pod staro Avstrijo pri vsaki najmanjši priliki kot prvi in pogosto edini obešali na svoje hiše.

Bištica v Rožu. V nedeljo 20. t. m. se vrši v Svečah velika ljudska veselica. Na sporedu so govori, godba, petja, srečolov, šaljiva pošta in ples.

Pozdrave vsem znancem in prijateljem pošilja g. Ludvik Podobnik, službujoč pri 16. francoskem kolonijalnem polku v Tiensinu na Kitajskem.

Češnje se prodajajo v Mostah še vedno po 6 K. V Ljubljani so cene mnogo nižje.

Zasačeni roparji v Ljubljani. Tekom meseca junija t. l. se je dogodilo v ljubljanski okolici in deloma tudi v območju mesta Ljubljane samem cela vrsta roparskih napadov, ne da bi bilo mogoče priti tem zločinom na sled kljub neutrudljivemu zasledovanju policijskih organov. Nobeden napadenec ni mogel o napadalcih dati drugih podatkov, nego da so bili to vojaki in vsakdo je le trdil, da se je silo prestrašilo. Dne 11. t. m. pa se je vračal ob 23. uri domov po Streliški ulici Ivan Zvartanek, noseč seboj nahrbtnik z živili. Blizu otroške bolnice pa so ga ustavili štirje vojaki in ga osovgrili. Vprašali so ga je li civilist in kaj da

nosi. Zavrtanek je bil tudi v civilni obleki, da si je v vojaški službi, kar jim je tudi povedal in se celo legitimiral. Vse to pa mu ni pomagalo. Napadali so mu vzeli nahrbtnik in dva napadala sta ga še parkrat udarila po glavi, nakar je jel klicati Zavrtanek na pomoč, dočim so napadalcu zbežali. Na srečo pa jim je Zavrtanek sledil in je cel dogodek na Ambroževem trgu opisal službojujočemu stražniku. Ker je pa ta malo prej videl iti preko Ambroževga trga vojak z nahrbtnikom, ki je krenil v Sv. Petra vojašnico, sta stražnik in Zavrtanek vojaku sledila v vojašnico in ga zasačila tamkaj še na dvorišču. Bil je to eden napadalcev in sicer neki Josip Novak, poddesetnik slov. plan. polka, rojen 1898 v Metliki. Takoj zaslišal je označil še ostale svoje tri tovariše in sicer Alojzija Belega, rojen 1897 v St. Mihelu - Stopiče pri Novem mestu, Franceta Snoj, rojen 1897 v Tomišlju pri Ljubljani, Alojzija Stampel, rojen 1899 v Prečni pri Novem mestu. Sumi se, da so izvršili ti štiri še druge roparske napade v Ljubljani in okolici. Prizadeži prejšnji napadenci se bodo sedaj konfrontirali z aretovanci in je pričakovati, da bo preiskava podala še marsikavo zanimivo podrobnost. Vsekakor pa se bo z roparji kar najstrožje postopalo in zasluženo plačilo ne bo izostalo.

Umrl je v Ljubljani g. Josip Rožmanec, absolvent VIII. razreda I. drž. gimnazije N. v m. p.

Vremensko poročilo.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
18. 7.	2. pop. 9. zv.	735.4	25.2	sl. jz. brezvet.	del. oblak
19. 7.	7. zj.	735.1	14.8		

Padavina v 24 urah 0.0 mm
— Srednja večerška temperatura 18.9°, normalna 19.8°. — Vremenska napoved za jutri: Lepo, vroče vetrovno vreme.

Kultura.

Umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu se zaključuje v nedeljo 20. t. m. ob 7. uri.

Izlet »Ljubljanskega Zvona« v Kamnik jutri popoldne se vrši ob vsakem vremenu. Na koncert v tamošnji sokolski telovadnici še enkrat opozarjamo. Naj se pride kamniško občinstvo naslat ob zvokih naše krasne narodne in umetne pesmi! Kamničani na veselo svidenje! — Odbor »Ljub. Zvona«.

Ruski koncert v Ljubljani se vrši v torek, dne 22. julija 1919 zvečer ob 20. uri v veliki dvorani hotela »Union«. Ruske pesmi in plastične igre. Sodelujejo gospe Marija Valujeva, pevka petrogradske opere, gospe Dionizija Potapenko, igralca ruskega bivšega imperatorskega baleta in Mile Durnovo, ruska pianistinja. Spored: 1. Istočna igra. Ples. Gospe Potapenko. 2. Rimski Korzakov: Pesem Ljelja. Iz opere »Sne-gorščak«. 3. Dargomižski: Po Kamuškam. Iz opere »Rusalka«. 4. Dargomižski: Dušička djevice. Poje gospe Marija Valujeva. 5. Lepirica. Igra in ples gospe Potapenko. 6. Ples apasja. Igrata in plešeta g. Moskvina in g. Potapenko. 7. Španj. ples. Igrata Potapenko. 8. Španjolski ples. Igra gospe Potapenko. 9. Pierott in Kolombina. Igrata Potapenko in Moskvina. 10. Ruski ples. Pleše gospe Potapenko. Na klavirju spremlja Mile Durnovo. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnice v trafikah v Prešernovi ulici 54. V sredo odpotujejo ruski gostje na Bled, kjer prirede tudi koncert z istim sporedom.

Občni zbor Glasbene Matice.

Za v torek zvečer ob 20. uri je bil napovedan občni »Glasbene Matice«. Zborovanje je otvoril predsednik gosp. dr. Vladimir Ravnihar s pozdravom navzočih. Konstatiral je najprej, da je bil občni zbor v zmislu pravil pravilno razglašen in da je tudi sklepčen dana. Prehajajoč k 1. točki dnevnega reda, nagovori zborovalce približno sledeče:

»Glasbena Matica« gre že skoro v 50. leto svoje starosti a po svojem delu in razmahu je vsak dan mlajša in čilejša, vsak dan bolj sveža. Po svoji rasti je popolnejša, po umevanju svoje naloge zrelejša. Svoboda, ki je zasijala nadroju jugoslovanskemu, je omogočila, da je tudi »Glasbena Matica« razprostrla svoja krila ter se pripravljala na polet do podnebnešnih višav. Govornik omenja težkoče, s katerimi se je moral zavod boriti ves čas svojega obstanka, ker ga država ni hotela štiti in pospeševati njegovega razvoja, marveč je le po strani gledala na njegovo delo in ga podrejala drugemu društvu, ki sicer ni moglo vzdržati primere z »Matico«. Tudi od strani lastnih sinov ni bilo v gotovem času hvale in lepe besede, kamoli dobrega dejanja. »Matica« pa je vstrajala in delala tako, da je sedaj mogoča ustanovitev glasbene visoke šole, konservatorija. Ta veličasten uspeh bo najlepše plačilo vsem, ki so tekom pol sto-

letja prispevali k procvitu »Glasbene Matice«. Pretežni del hvale gre naši glasbeni šoli in njenemu učiteljskemu zboru pod vodstvom ravnatelja Hubada. Voja leta so šla mimo šole skoro neopazena. Nasprotno, šola je v tem času poglobila in povečala svoje uspehe. Šola je hrbenica »Glasbene Matice« in glasbene kulture med Slovenci sploh. Iz nje so izšli naši skladatelji in glasbeniki, ki danes s pristno domačo silo oplajajo domačo grudo. Ob otvoritvi konservatorija se boste čudili, koliko domačih prvovrstnih sil bode podajalo gojencem najvišjo glasbeno izobrazbo. Novi odbor se bo moral učiteljstvu odločiti in regulirati njihove prejemke. — Če je šola hrbenica »Glasbene Matice«, je pevski zbor njena odlična zunanja reprezentanca. Pevski zbor je »Matica« priboril slavno ime preko meja naše domovine. Žal, da ni prišlo do izvršitve lepe misli, da bi bili v posredovanjem pevskega zbora letošnje pomlad prezentirali svojo kulturo v Parizu in Londonu. Tudi pevski zbor je uspeh dela in truda ravnatelja Hubada. — Ime »Glasbene Matice« je nekako varstvena znamka, katere sloves moramo ljubosumno čuvati in pripustiti podružnice pod tem imenom le tedaj, če bodo gojile čisto umetnost. Vzgled takega delovanja nam daje v zadnjem času Maribor. — »Glasbena Matica« se je v zadnjem času izpopolnila z ustanovitvijo orkestra, za kar gre gospod, ki so v to pripomogli, zahvala. — Tudi med vojno je »Glasbena Matica« izdajala muzikalije, čeravno v skromnejši meri. Govornik konča s pozivom na združenje sil, ne glede na to ali ono naziranje v veliki ljubezni krog »Glasbene Matice«, da jej priborimo ime: prvi kulturni zavod jugoslovanski.

Tajnik dr. Viljem Krejčič poroča: »Matica« je imela v preteklem letu 1123 članov, od teh 38 ustanovnih, 4 častne in 1081 rednih. Razen tega še 169 samopravnih članov pevskega zbora in 32 orkestralnega društva. — Odbor je imel 15 sej. — Konservatorij v Ljubljani je gotova stvar in so uvedeni že vsi koraki za državno podporo in zagotovitev začasnih prostorov za šolo. — Poročilo navaja nato sodelovanje »Glasbene Matice« v raznih prilikah, ko se je slavilo jugoslovansko ujedinjenje in ko je bilo prihajajočim tujcem pokazati, kaj zmorimo. Deželna vlada je dala podpore 20.000 kron za društveni orkester, dalje likvidacijska komisija deželnega odbora 5000 kron, ni pa še nakazala podpore blaginja mestne občine ljubljanske. Prošnje za podpore na posameznike in zavoje se še niso razposlale, ker muzikalije za preteklo društveno leto še niso došle z Dunaja, da bi jih bilo mogoče razposlati. Iz istega razloga se tudi še ni pobrala članarina. — Povpraševanje po muzikalijah je postalo po prevratu silno živahno, zlasti po obmejnih krajih in celo v Hrvatski, Bosni in Srbiji. V nekaterih posebnih slučajih so se dale muzikalije tem prošilcem brezplačno. Vodstvo zavoda je bilo v rokah gospoda ravnatelja Hubada, ki ga je Zagrebška akademija znanosti imenovala svojim častnim članom. — Šolo »Glasbene Matice« je obiskovalo v preteklem letu 1491 učencev, katere je poučevalo 29 učiteljev in učiteljic. Vsled naraslega števila učencev so se morala odpovedati stanovanja v Matični hiši v Gosposki ulici, tako da se bo na jesen rabilo poslopje izključno v šolske namene. Pevski zbor je nastopal v preteklem letu v petih koncertih in tudi ob drugih prilikah. Razen tega je priredila »Glasbena Matica« osem drugih koncertov. Tajnik se spominja v svojem poročilu dobrotnikov in dobrotnic, ki so z denarnimi prispevki ali z duševnim delom pomagali zavodu v njegovem delovanju.

Poročilo se sprejme z živahnim odobravanjem na znanje. Predsednik izreče tajniku za vestno in točno poročilo v imenu zbora zahvalo in pozove navzoče, da počastijo spomin preminulih članov s tem, da se v znak žalosti dvignejo s sedežev.

Nato sledi poročilo blaginjskega gosp. Račiča o finančnem stanju. Radji pčlosti prostora omenjamo samo končne svote: skupni prejemki K 285.341,33, izdatki pa K 285.228,28, prebitka torej K 113,05. — Proračun za nastopno šolsko leto: a) za »Glasbeno Matico« izkazuje v prejemkih okroglo svoto kron 102.224, v izdatkih kron 224.000, primanjkljaj torej znaša K 121.200; b) za konservatorij, ki se ima ustanoviti, se kalkulira približna potreščina na 213.200 kron.

Neumorno delavnemu blaginjsku se izreče na predlog računskih preglednikov absolutorij in zahvala za njegovo izredno marljivost.

Ad 5. točka (volitev odbora): Na predlog g. dr. Žirovnika izvoli se per acclamationem predsednikom g. dr. Vladimira Ravnihar. Zborovalci izrazijo svojo zadovoljnost z burnim ploskanjem. V odboru se izvolijo — istotako na predlog g. dr. Žirovnika in per acclamationem — naslednji gg.: dr. Fran Kimovec, Stanko Premrl, dr. Stanko Sajovic, Anton Lajovic, Ivan Završan, dr. Janko Žirovnik, dr. Viljem Krejčič, Alojzij Račič, Fran Pretner, dr. Milko Lubec, Zorko Prelovec, Albert pl. Levč-

nik in prof. Ivan Skerlj; računska preglednika: Karol Lasbacher in Vendelin Sadar.

Zadnji točki (slučajnosti) predlaga g. dr. Krejčič, da se izreče ravnatelju in koncertnemu vodji g. Mat. Hubadu zahvala za izvanredno poštvovalno delovanje. Zbor sprejme predlog s prisrčno evajcio prikljubljenemu in nedosežnemu mojstru.

Zahvala se izreče g. Pretnerju, ki je bil s svojim strokovnim znanjem v pomoč blaginjsku.

Gospod ravnatelj Hubad se v izbranih besedah zahvali za laskave besede priznanja gg. predsedniku in tajniku, za trud in poštvovalnost pevskega zboru in ga bodri k nadaljnjemu delu v družbi z novoustanovljenim orkestrom.

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.)

ANGLEŽI SO NASPROTI ITALIJI.

Pariz, 19. julija. Odbor »The Serbian Society for Great Britain«, v katerem društvu so Seton Watson, Evans, Steed in drugi naši dobri prijatelji, so objavili v londonskih listih javen apel na Loyda Georgesa, v katerem ga opozarjajo na italijanska nasilstva v zasedenem ozemlju in ga pozivajo, naj že vendar upliva na novo laško vladu, naj preneha z nasilstvi in omogoči boljše razmerje med kraljestvom SHS in Italijo, ker se sicer ugrožajo temelji »Zveze narodov«.

Ta apel vzbuja v angleški javnosti veliko pozornost, ker je to prvi slučaj, da se v zavezniških državah obrača ugledna korporacija naravnost na vladu, da jo javno opozori na italijanska nasilstva. Uvaževati je treba, da so bili dosedaj Italijani v zavezniških državah nekaj noli me tangere, faktor, katerega se ni smelo kritkovati, kamoli napadati. Francosko časopisje še sedaj ne priobčuje nobenih vestí, ki bi ne bile prijazne Italiji, dasi je sedaj cenzura, ki je preje strogo zabranjevala vsak neugoden glas o laškem stopostanju, že odpravljena. Uspoštevalo to, moramo tem višje ceniti nastop Watsona, Evansa, Steeda in tovarišev proti Lahom in njih poštvovalno zavzemanje za Jugoslovane.

NAŠ POLOŽAJ V PARIZU.

Pariz, 19. julija. V našem vprašanju je nastal na konferenci nekaj odmor. Nova italijanska delegacija popuša glede Dalmacije in išče koncesij bolj na gospodarskem in finančnem polju. Italijani so bili pripravljeni se sploh odpovedati Dalmaciji, zahtevali pa so, da naj Jugoslovani žrtvujemo neko važno točko na Jadranskem morju, česar pa pod nobenim pogojem ne moremo storiti.

Angleži in Francozi, zlasti pa Američani bi radi, da bi se Jadransko vprašanje čim najpreje rešilo, zato delujejo na to, da bi se dosegel sporazum na temelju obe stranki zadovoljujočega kompromisa. Za nas Jugoslovane pa je bolje, da še počakamo, morda se v Italiji vendarle izkuha preobrat, ki napravi konec vsi laški slavi v naših krajih.

(Poročila iz Beograda.)

Konflikt v ministrskem svetu. Protit proti dr. Korošču.

Beograd, 19. julija. V včerajšnji seji ministrskega sveta je prišlo do velikega jako mučnega konflikta med ministrskim predsednikom Stojancom Protičem in ministrskim podpredsednikom dr. Koroščem. Pri razpravi o stališču, ki ga ima zavzeti vlada glede mednarodne stavke 20. oziroma 21. t. m. prišlo je do osebnega spopada, vsled katerega je bila prekinjena seja ministrskega sveta. Dr. Korošec in Gostinčar sta zapustila ministrski svet in pretita z demisijs. Vsled tega konflikta so z enim mahom prekinjene vse zveze, katere so marljivi politični mešetarji gradili med SLS in srbsko radikalno stranko. Ostale stranke delajo na poravnavo konflikta, katerega v tem trenutku ne smatrajo koristnim za državo. Brez dvoma pa je, da ne bo ostal brez dalekosežnih političnih posledic.

ODGODITEV NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

Beograd, 19. julija. V včerajšnji seji Narodnega predstavništva je bilo sklenjeno odgoditi njegovo delovanje do 4. avgusta. Ta dan se zopet začne redno zasedanje in se bode razpravljalo o emisijski banki in o proračunskem provizoriju.

Vesti LDU.

VRNITEV NAŠIH AMERIKANECV. LDU. Beograd, 19. julija. Kakor poročajo ameriški listi, je doslej izjavilo okoli 100.000 Jugoslovancev, živčih v Zedinjenih državah, da se hočejo vrniti v domovino.

Gospodarstvo.

Jugoslovanski kompas. Pred kratkim časom smo prinesli obvestilo, da bode izšel v tekočem letu in tekom prihodnjega leta »Jugoslovanski privredni kompas«, ki bode obsegal vse trgovske in industrijske tvrdke kakor tudi vse obrtnišvo, kmetijstvo in denarnišvo našega ujedinjenega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ker sedaj založništvo dunajskega kompasa kakor tudi madžarskega v Budimpešti, ki sta bila dosedaj edina za našo trgovsko in

formacijo, razpošilja svoje vprašalne pole našim tvrdkam, se iste opozarjajo na to, da bodo v nekaj tednih prejeli vprašalne liste za Jugoslovanski kompas, vsled česar si lahko prihranijo delo in stroške za izpolnjenje formularov dunajskega kompasa in njih pošiljatev na Dunaj. Vprašalni listi dunajskega kompasa imajo za napačno orijentacijo našega trgovskega sveta naslov »Compas Wien - Zagreb«, kar nikakor ne znači, da se ti podatki morebiti urejajo v Zagrebu, marveč se hoče s tem voditi naše ljudi za nos, da bi se jih še dalje obdržalo v odvisnosti Dunaja in Budimpešte. Razen tega so te okrožnice sestavljene v tako slabi hrvaščini, da je naravnost sramota za nas, ako se na take vprašalne liste sploh odgovarja.

Društvene vesti in prireditve.

Š. K. Ilirija igra po dolgem preledku petih let jutri v nedeljo, dne 20. t. m. svojo prvo tekmo in sicer v našem jugoslovanskem Mariboru s športnim klubom Rapidom. To je tudi prvič, da nastopi naše prvo slovensko moštvo v Mariboru, kjer so doslej igrali vedno le Nemci.

Zabavni odsek Zveze jugoslovanskih železničarjev priredi jutri, dne 20. t. m. ob 15. uri v Zalogu poleg premikalnega kolodvoza veliko veselico na prostem, kjer nastopi društvena godba in pevski zbor Z. J. Z. Poleg plesa, šaljive pošte in različne zabave je tudi za potrebna okrepčila preskrbljeno. V nedeljo, dne 27. t. m. pa poleti godba in pevski zbor Z. J. Z. v Sevnico, kjer bode v gostilni g. Lamperja velika vrtna veselica, na kar že danes opozarjamo vsa bratska društva, korporacije in prijatelje godbe in petja.

Društvo zasebnega uradništva v Sloveniji, strokovna skupina denarnih zavodov Ljubljana ima svojo izredno skupščino 3. avgusta t. l. ob 9. uri v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani z dnevnim redom: a) Poročilo odbora; b) poročilo odbora; c) dopolnilna volitev dveh odbornikov; d) raznotosti. Tovariši in tovarišice, udeležite se tega vevaležnega zborovanja polnoštevilno! Odbor.

I. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev v Ljubljani naznanja svojim članom, ki so služili pri državni železnici, da pridejo takoj po zamudno pokojnino.

Ženska podružnica Ciril - Metodove družbe v Krškem je imela dne 13. julija svoj 25. letni občni zbor. Mesto odstopivših in odsotnih odbornic so se volile nove članice odbora in delegatnja za glavno skupščino. V proslavo 25. letnega društvenega delovanja se je sklenilo, prirediti večjo slavnost z raznovrstnim sporedom. Zbranih je bilo nad 80 gospe in gospodičen vseh slojev. Novovčlanjenih je bilo 26. Opaziti je, da v našem mestecu rase zanimanje za našo prekrisno šolsko družbo.

Zadruga krojačev, krojačice itd. naznanja, da je preskrbela za svoje člane, kakor tudi za modistinje večjo množino lesenega oglja, s tem se člani obveščajo, da se naj zglašajo ob 21. t. m. v zadrugi pisarni Gosposka ulica 5, kjer dobe nakazila. Delilo se bo pri g. Požlepu Komenskega ulica 21. Cena oglja kilogram 60 vin. Vreče s seboj prinesiti.

Aprovizacija.

Vžigalce tvrdke Perdan se bodo prodajale od toka, dne 22. julija naprej po sledečem redu: Na vsako glavno sladkorno izkaznico za junij (brez odrezkov) se dobi 1 zavitek (10 škatlic) vžigalic. — Škatlica vžigalic stane 30 vin. in se prodajajo v sledečih trgovinah: V I. okraju: Na izkaznice 1 in 129 pri Ravhekarku; na št. 2 in 9 pri Brezovaru; na št. 3 pri Perdanu; na št. 4 in 6 pri Zirkelbachu; na št. 5 in 10 pri Mehtelu; na št. 7 in 8 pri Friedrichu. — V II. okraju: na izkaznice št. 11 in 19 pri Schifferju; št. 12 in 21 pri Trdinu; št. 13 in 16 pri Tavčarku; št. 14, 22 in 73 pri Severju; št. 15 in 24 pri Miheliču; št. 17 in 26 pri Skubicu; št. 18 pri Deržaju; št. 20 pri Jerandiču; št. 23 in 27 pri Kavčiču. — V III. okraju: na izkaznice št. 25 in 30 pri Vrtičniku, Tržaška cesta; št. 28 pri Sokliču; št. 29 in 31 pri Slomensku, Emonska cesta; št. 32, 33, 34 in 36 pri Tenenteju; št. 35 in 40 pri Packu; št. 37 in 38 pri Leskovecu; št. 39 in 41 pri Škerjancu, Zeljarska ulica. — V IV. okraju: na izkaznice št. 43 in 48 pri Medici; št. 44 pri Jemecu; št. 42, 45 in 49 pri Ješetju; št. 46 in 50 pri Elbertu; št. 47 pri Leskovecu - Medenu; — V V. okraju: na izkaznice št. 51, 55 in 61 pri Stranzerju, Dunajska cesta; št. 52 in 56 pri Planišku; št. 53, 57 in 58 pri Krivicu; št. 54 in 62 pri Megliču; št. 59 in 60 pri Svetliču; št. 63 in 64 pri Stupici. — V VI. okraju: na izkaznice št. 65 in 74 pri Stravsu; št. 66 pri Simončiču; št. 67 in 69 pri Legatu; št. 68 in 72 pri Omanu; št. 70 pri Mencingerju Tomažu; št. 71 in 95 pri Druškoviču, Tabor. — V VII. okraju: na izkaznice št. 75, 76 in 77 pri Škanderju; št. 78, 79 in 80 pri Bergantu; št. 81, 82 in 83 pri Berniku; št. 84, 85 in 86 pri Skubicu; št. 88, 89 in 90 pri Zormanu; št. 91, 92 in 93 pri Suhadolniku; št. 87 pri Noču. — V VIII. okraju: na izkaznice št. 94 pri Stefanu Mencingerju; št. 96 in 97 pri Lindnerju; št. 98 in 101 pri Suhadolcu; št. 99, 100 in 102 pri Kugovniku; 103, 104, 105 pri Gerjolu; št. 106, 107 in 108 pri Trohi; št. 109 pri Stravsu, Škofja ulica (VI. okraj). — V IX. okraju: na izkaznice št. 110 pri Klemencu; št. 111, 112 in 113 pri Poljarku; št. 114 pri Marenčetu. — V X. okraju: na izkaznice št. 115—120 pri Javorniku; št. 121—126 pri Murniku; št. 127—133 pri Kušarku; št. 134 do 136 pri Marji Mesec. (Št. 129 je odkazana I. okraju in se dobe vžigalice pri Ravhekarku, Perdan, St. Mihel.)

Poizvedbe.

Pri izstopu iz večernega vlakla št. 39 v Ljubljani, je dne 9. julija pozabila g. Katarina Kmetetz svojo usnjato ročno torbico z večjo vrednostno vsebino in z naslovom. Sedaj se je pa oseba, katara si je isto prisvojila, ker je bila opazovana, izvedela; zaraditega se opozarja, da naj, ako se hoče sodniti in zakonom izogniti, tujo lastnino lastnici takoj izroči nazaj. 7092

Pozor! Kdor bi kupil od koga belo plateno vezeno (Richelieu) - obleko, se prosi, da naznani proti nagradi 100 kron upravnistvu »Slov. Naroda«. — (Obleka je bila ukradena.)

Absolventinja trgovskega tečaja, večša slov. korespondence, strojepljiva išče primerke službe, in sicer v Ljubljani. Pojasnila daje posredovalni urad za begunce v Ljubljani.

Našel se je pri brzovlaku Trst - Dunaj damski klobuk. Zglatiti se: Golle, Poljanska cesta št. 15.

Kdo iz Ruskega se vračajočih ve, kje se nahaja poročnik Ferdo Preželj, vjet 21. avgusta 1916. Njegovi starši prosijo poročila proti povrnitvi stroškov na naslov K. Preželj, Litijska.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Poslano.*

Kakor je znano, sem bil pri gosp. Francu Intiharju, gostilničarju, Stari trg pri Rakeku, obdolžen radi ljubimskih razmer z istotam bivajočo dekle. Ker sem se že 24. junija 1919 potrebno obrnil radi pritožbe na posredovalni urad, čakam tem potom razprave.

pom. stož. min. višji vodja.

Feliks Janežič

Poslano.*

Gotovi ljudje, ki jim je na tem, da pridejo po nizki ceni do nagrobnih spomenikov, ki stoje na starem pokopališču pri Sv. Krištofu, razširjajo po mestu vesti, da se bode pokopališče pri Sv. Krištofu s koncem leta 1919, zaprlo in da bodo vsi lastniki nagrobnih spomenikov izgubili pravico, jih vzeti s pokopališča ter da bodo pripadli v last pokopališča uprave. Te vesti so zlobna izmišljotina. Res je le, da se s 1. januarjem 1920 mrličji na tem pokopališču ne bodo več pokopavali, da pa ostane pokopališče še dolgo vrsto let odprto za obisk grobov in da ostanejo vsi spomeniki nedotaknjeni in last vsakega posameznega lastnika. 7054

Uprava ljubljanskih pokopališč.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Hrvatska eskomptna banka. Pod predsedanjem predsednika gosp. Fr. Sverljuge obdržana je dne 17. srpnja t. g. izvanredna glavna skupščina dioničara Hrvatske eskomptne banke. Nakon što je predsedatelj pozdravio prisutne dioničare, prešlo se je na čitanje izvješća ravnateljstva o razlozima za povišenje dioničke glavnice, kao i predloga o uvjetima, uz koje bi se to povišenje imalo provesti. Ovo izvješće primljeno je na znanje, te bude jednoglasno zaključeno, dosadanj dioničnik glavnicu 20.000.000 kruna povisiti na 50.000.000 K, tako, da se predbježno emitira samo 25.000 dionica u nominalnom iznosu 10.000.000 K, dok se rok i način izdavanja ostalih 20.000.000 K prepušta ravnateljstvu.

Dosedanjim dioničarima rezervirano je pravo opcije takovim načinom, da na svake dvije stare dionice otpadne jedna nova uz tečaj od 930 K, pribrojiv 4 odstot. kamata od 1. siječnja t. g. do dana uplate. Posljednici novih dionica učestvovati će na dobitku i na svim ostalim pravilima dioničara počim od 1. siječnja 1919.

Kao druga točka dnevnog reda stavljena je na raspravu promjena pravila, u koliko se je ukazala potrebna uslijed povišenja dioničke glavnice, te je ista jednoglasno po skupštinarima prihvaćena.

Nakon provedbe ovog povišenja dioničke glavnice iznašati će vlastita sredstva zavoda preko 56 milijuna kruna bez latentnih prihvaća.

Obvestilo. Svojim cenjenim odjemalcem na debelo in drobno vjudno naznanjam, da ostane trgovina od 20. julija do 20. avgusta 1919 zaradi nakupa novega blaga in počitnic trgovskega osobja zaprta. — Vaso Petričić, nasled. I. S. a m e c. 7078

Bolečine v obrazu vsled nervoznosti, ali zaradi prepiha, prehlajenja itd. se dajo lahko odstraniti z vtravanjem s Fellerjevim bolečine tolažilcem, dobrodejnimi »Elsa - fluidom«. To potrjuje že 100.000 zahvalnih pism. 6 dvojnati ali 2 specialni steklenici stane samo 19 kron od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsin trg št. 238 (Hrvaško). Priporočamo od mnogih zdravnikov. Obenem lahko naročite železodec krepeče rabarbarske »Elsa kroglice«, stare preizkušeno milo odvajilo. 6 škatlic za samo 9 K 50 v. Obe ti dobrodejni zdravilni naj bi ne manjkali v nobeni hiši. Poština posebej pa najceneje, kdor več naroči, več prihrani. (si)

Darujte za našo šolsko družbo!

Proda se možko kolo. Ogleda se Dunajska cesta 6. 7116

„Sladkorčki“ Monza Karamela, 140 komadov 1 škatla po 18 K razpošilja **Karl Leibner, Celje.** 7041

Uradnica išče sobo za pisni pod „Takol“ 7115, na uprav. Slov. Naroda. 7115

Proda se kompletna spalna soba. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 7046

Pisalni stroj dobro ohranjen, kupi **Smrtno-Litja.** 7107

Mizarški vajenec, kateri se je že mišarstvo, zarstva učil, se takoj sprejme. Baumgartner, Velenje. 6936

Mizarški pomočnik, pridni dobi stalno delo pri Baumgartnerju, Velenje. 6936

Lepo pohištvo se dobi pri mizarju Baumgartnerju, Velenje. 6936

Dve molzni kozi, ena z mladim selem, prodaste na Poljanah. 7117

Kupi se takoj vagon letošnjega krompirja. Ponudbe na „Tolpince v Ljubli ob Savi“. 7112

Učencem se takoj sprejme v trgovino z železnino. **Franc Guštin, Metlika.** 6838

Omara, velika, tridelna, belo pleskana, se proda. Ulica Slare pravde št. 1. I. nadst. 7095

Pozor kolesa! Proda se eno žensko in eno moško kolo. Polzve se v **Ulriški ulici št. 21. I. nadst. vrata 3**

Sedlo ozir. polna jahalna garnitura se proda. Srebotnjak, Kolodvorska ul. št. 31. 7121

Zajčji biev nov, 12 oddelkov za umno zadržanje, se ceno proda v **Kolodvorski ulici št. 31.** 7122

Spretnega in zanesljivega mlinarja sprejme takoj **Kolinska tovarna v Ljubljani.** 7109

Pogrpavila žepnih ur, zlatnine in srebrnine sprejme **F. Cuden Sin** nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5531

Proda se dobro ohranjen otroški voziček. Potzve se na **7089**

Montir ali mizarški delovodja in dva zagarja se sprejmejo. Ponudbe na: **Vinko Majdič, valjični mlin v Kranju.** 7051

Nov moški stannik in več rabljenih dežnikov se proda. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 7110

Modroc na peresih s fino žimo na vrhu se po ugodni ceni takoj proda. **Turjaški trg 2, pritiško desno.** 7111

Kupim 500 — 600 litrov sadnega mošta. **Ivan Kuralt, mlinar, Domžale.** 7124

DAJSKO KOLO (Waffenrad) skoro novo, je **naprodaj.** Kje, pove uprav. „Slov. Naroda“. 7083

Dijakinja išče stanovanje z dobro hrano, rodbini za september. Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“. 7021

Kompletno spalnico ali tudi posamezne komponente, ponudbe na upr. „Slov. Naroda“ pod „Zvezda 7022“. 7022

Poljstvo v vseh modernih slogih priporoča po zmerni ceni **Fran Škafar, Ljubljana, Rimska c. 16.** Stavbeno in pohištveno strojno mizarstvo. Kupujem tudi les vsake vrste. 1072

Mlinarskega pomočnika iščem za fino mletje. Nastop takoj ali po dogovoru. Dobi vso oskrbo. Pisati na g. **Mirko Kront, Zagreb, Sv. Saver 4.** 6964

ZREBEL importirani belgijske, 10 let star, 166 cm visok, se takoj proda. Naslov: **Franjo Grobovšek, oskrbnik Mirkovec, p. Sv. Eriž, Začetje, Hrvaško.** 7091

Zdrav in močan fant, ljudsko šolo in ki ima veselje do trgovine, se išče pri trditvi **Leonhard del Cotti, Brežice ob Savi.** 7096

Breckhausov leksikon, cela izdaja Markov „Gartenlaube“, Hackländer in Saphirovi zvezki naprodaj. Vprašati v Gosposki ulici št. 4, II. nadst. desno. 7036

Koncipijenta nekoliko izvežbanega sprejme pod ugodnimi pogoji **odvetnik na deželi.** Vstop po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod „Koncipijenta 7129“. 7129

Zajčji biev moderno urejen z 12timi razdelki **se proda.** Ogleda se pri železniškem čuvaju, Dunajska cesta na prelazu v Ljubljani. 7114

Mlinarska oprava za 3 tečaje in stope, kakor tudi oprava za venecijansko žago in transmisija, se proda. Ponudbe pod šifro „Mlin in žaga 7087“ na upr. „Sl. Nar.“ 7087

Soba z električno lučjo in hrano išče za stalno soliden gospod. Cenjene ponudbe pod „Stalen državni uradnik 7128“ na uprav. „Slov. Naroda“. 7128

300 komada jelovih stupov 18 do 19 cm premjera na taniem kraju, 10 do 12 metra duge kupujem odmah preuzimljem. Brzojavne ponudbe na **Uršilo, Zagreb, Illica.** 7094

Več zidarjev in delavcev dobi delo v **tukajšnji tobačni tovarni.** Zglasti se je pri **Robertu Smolewskom mestnem stavbeniku, Rimska cesta št. 2.** 7093

Pozor! Več moške obleke se proda: sokolski kroj salonska obleka, žaketna obleka, dva letna površnika. Poizve se Kolizejska ulica 12, nasproti I. gimnazije podpiratišče. 7113

STROJNIK 30 let star, češke narodnosti, govori tudi nemško, in nekaj slovensko, išče pri večjem podvzetju primerne službe. Cenjene ponudbe na: **E. Nechvatil, Konjice.** 7087

Kupi se hiša za stanovanja v Ljubljani v vrednosti od 500.000 K. Ponudbe naj se pošlje na upravnistvo „Slov. Naroda“ pod štev. „500.090 7086“. 7086

Več kolarskih pomočnikov, gaterista in blapca k dvema konjema išče tovarna v **Ljubljani, Frankopanska cesta 151.** 7081

Kdor želi gospodarstvo, posestvo ali trgovino vsake vrste kupiti ali hitro prodati, naj pošlje cenj. ponudbe na: **Eržek vnova, Maribor, pisarna za zemljiški promet, Grajska ulica 8, I. nadst.** 7098

Tesarji kakor tudi več učencev se sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. **Anton Steiner, mestni tesarški mojster, Ljubljana, Jeronima ulica št. 13.** 4844

Kuharica, solidna in poštena, ne nad 40 let stara, vajena domače kuhne, se takoj sprejme. Hrana dobra. Plača po dogovoru. Predstaviti se je med 4. in 5. uro popoldne v **Dalmatinski ulici št. 7, II. nadst. desno.** 7103

Kupim več dobro ohranjenih motorovih koles, avtomobilov in novo pnevmatiko vsake vrste za kolesa, motorje in avtomobile. — **Florjančič, Selenburgova ulica 6.** 4273

Zidarje in stavbinske delavce sprejme delo proti dobri plači (na zunanjih stavbah preskrbljeno stanovanje in hrana) **stavbenik Jaroslav Brenner, Ljubljana, Gosposka ulica 8.** 7108

Za prvostolni uvoza in izvoza prosti: predmet stavbenega materiala se odda samoprodaja ali zastopstvo. Ponudbe v nemškem jeziku pod „Grosser Absatz 195“ na anonotno ekspedicijo **J. Rafael, Dunaj (Wien) I., Graben 28.**

Marijiv, energični rudniški nadpaznik paznik nadpreglednik za lignitski premogovnik v Sloveniji se išče. Oferte z prepisi spričeval in z oznakom plače pod naslov: **S. Marjanovič, v Zagrebu, Rajnerova ulica 17.** 7053

Stanovanje s hrano in strogim nadzorstvom se išče za dijaka I. realne gimnazije pri kakem profesorju ali učitelju. Na željo se dostavijo živila. Dopisi na uprav. **Slov. Naroda pod A. B. 107123.**

Korespondent več slovensčine in srbohrvaščine, s trgovsko izobrazbo, dober stenograf in stenotipist se išče. Pismene ponudbe s prepisi spričeval na **Vinko Majdič, valjični mlin, Kranj.** 7119

Akviziterji za ugleden domač zavarovalni zavod za vse oddelke zavarovanja se iščejo. Oferti naj se naslove na upravnistvo **Slov. Naroda pod „Akviziter št. 7120“.**

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na **V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana.** 2048

40 lesnih delavcev se rabi takoj za lesa. Pogodnina za 1 m³ znaša 6 K 80 v. Stanovanje v gozdni baraki. Živež se dostavi iz rudniškega konzuma po cenah, kakor drugim rudniškim delavcem. Reflektanti naj se zgledajo pri ravnateljstvu Trboveljske premoške družbe v **Zagorju ob Savi.** 7097

Dve novi, lepi dvenadstropni hiši z vrtovi, ena z zraven ležečo stavbeno parcelo in prodajniškim ter gostilniškim prostori, se takoj ugodno prodasta v **Spodnji Šiški.** Kdor hoče zadnji trenotek denar ugodno naložiti in zamenjati, naj pošlje pismo vrnisanje pod „Valuta 7106“ na uprav. tega lista. 7106

Iščem kompanjona strojarja, ki ima svojo delavnico z vodno močjo. Razpolagam z večjo množino težkih govejih kož za en vagon in še srednjih večjo množino. Imam tudi elektromotor, žice za elektrarno 2 sode stopljenega loja, 1500 kg soli za surove kože. Vzamem tudi v najem strojarilo v zasedenem ozemlju Koroške. Hitre ponudbe na upravnistvo **Slov. Naroda.** 7125

Korespondentko, zmožno slovensčine in nemščine, ne v nemščini, po polnoma izurjeno v stenografiji in strojeopisu, išče tovarna za celulozo Reberce, pošta Miklačev. Ponudbe z zahtevno plačila, pri katerem je upoštevati pristojevanje, postrežbo, luč, kurjavo, perilo in dobro izdatno hrano za cel dan K 2.50 s pripombo časa ustupa, je poslati na zgoraj omenjeno tovarno. 7104

Dimne cevi, patentna kolena, zimske predmete in drugo železno in pločevinasto blago dobavlja v kratkem roku deloma iz zaloge v odlični kakovosti po kulantnih cenah. Specialiteta pocinkano in lakirano pločevinasto blago, hišno in kuhinjsko orodje, aluminijeva in emajlna, posoda prešana in izbita (stancano) masno blago. **Ad. Löw & Sohn, Eisen- und Metallwarenfabrik, Centrala Wien X. Absberggasse 17, Telefon Nr. 55384, Telegrami: Adlowsohn, Wien 75. Išče se spretni, dobre naveden zastopnik!**

Resna ženitna ponudba! Radi pomanjkanja znanja se želi tem potom v svrhu živitve seznaniti z gospo ali vdovo brez otrok 38 letni mož, samec, uradnik in rez. častnik s pravico do pokojnine in 1/4 milijona premoženja, popolnoma zdrav in gospodarsko izobražen.

Neodvisne gospice ali vdove brez otrok s primernim premoženjem se prosijo da pošljejo le resne neanonične ponudbe s sliko, katere se pod častno besedo takoj vrne, in natančnimi podatki, iz česa premoženje obstoji, najpozneje do konca julija pod „Jesen 1919“ na Anonotno ekspedicijo **Al. Matelčič, Ljubljana.** Posredovanje ni izključeno. 6871

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in boljših služb

G. Flux Gosposka ulica 4, I. nadstropje levo. Priporoča inteligentno osobe vsake vrste. Strojovna in kolikor mogoča hitra postrežba. Pri zunanjih naročilih znanaka za odgovor.

Asist. kirurški. odd. d. b.

Dr. Fran Minář ordinira zopet pravilno za kirurg. in splošno bolezn. **Ljubljana, Tabor 3** od 11—12, 14—15 ure.

Bizeljsko vino, letnik 1917, zajamčeno naravno, se odda v večjih množinah franko Ljubljana po K 850 liter. Pojasnila daje Jugoslovanski anončni in informacijski zavod Beseljak & Rožanc. Ljubljana, Frančevo nabrežje 5. 7060

Plapec se sprejme, neoženjen lahko s hrano in stanovanjem, oženjem pa s stanovanjem. Polzve se **Jeranova ulica 11.** 6986

Drva, bukova, metrska se kupijo. Ponudbe franko Ljubljana na Jugoslovanski anončni in informacijski zavod Beseljak & Rožanc. Ljubljana, Frančevo nabrežje 5. 7061

Original „ERDAL“-KREME št. 1 in 2, proda se več tisoč tucatov, franko Ljubljana. Naročila sprejema do 22. t. m. **Pavel Šega, Ljubljana, Hotel Slon.** 7132

Velika zaloga papirnataga blaga prodaja se samo na debelo. Bogata izbira pis-menega, uradnega, konceptnega, za pisalni stroj, ovojnega in risalnega papirja vseh pisarniškkih in šolskih potrebščin. Dalje krasna izbira umetnih ljubljanskih in božičnih razglednic, ročnih in tržnih torbic, denarnic listnic itd. Cene primerne.

Marija Uran trgovina s papirjem, **Mestni trg št. 11.** (Preje Franc Iglič.) 7101

Angleška šudtovarna „MAST“ bladi, čisti, mehki, izvlači take tkanine, preproči zastiranjene krvi in operacije. Vposlaja samo proti predplačilu franko K 8.80 za 1 deno tvojica Thierry-ja v **Progradi in glav. zaloga v Ljubljani.** R. Sušnik, Marijin trg 5 in vee druge Ikarne.

Prodaja se pri „BALKANU“ dokler traja zaloga črno voščeno čistilo za črevlje v škatljah srednje velikosti. Ducat stane K 18.50. Oddaja se najmanj po 12 ducatov. 7031

Pravo rumeno domače

milo za pranje 1 kilogram K 14.— Pri naročbi 1 škrinjice okoli 3 in pol kg K 49.— franko. Po povzetju pošilja zavod za eksport **M. Jünker, Zagreb, 15., Petrinjska ul. 3/III** Obenem z naročbo je poslati polovico iznosa.

Josip Jug stavbni in pohištveni pleskar in ličar Rimska cesta št. 16. naznanja, da se vedno dela s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Zmerne cene. Za vsa izvršena dela jamčim dve leti

Naprodaj sta dva konja priučena vožnji in ježi; potem več konjskih oprem (2 prsni opremi za kočijo in drugo lažjo vožnjo in 1 luksusna oprema) ter 1 voz-zapravljenec. Event. se odda s konjem tudi kompl. jahalna oprema. Konja sta zelo priporočljiva tudi za dame. Slušaša na slovenska povelja. Poizve se **Poljan-ska cesta 73, I. nadst. desno.** 7082

STAMPILJE Anton Černe GRAVEUR in Ljubljana, Dvorni trg št. 1

Gospe in gospodične! Naznanjam Vam, da sem otvorila

specijalno parfumerijo Imam velike izkušnje v kosmetiki, zato se lahko vsaka dama pri meni preskrbi z najboljšimi kosmetičnimi predmeti. N. pr. krema za lice, puder, šminka, prah, voda in krema za zobe. Barva za lase, briljantni, krema za roke, ameriškanski Hair-Petrol za rast las itd. Priporočam se za obilen obisk

Marija Uran Ljubljana, Mestni trg št. 11.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa zalega mora poginiti ako upotrebite moja najbolj iskrena in povsod hvaljena sredstva kakor: proti poljskim mišim 5 K, za podgane in miši stane K 5.—; za ščurke K 6.—; posebna močna tinktura za stenice K 6.—; uničevalec moljev K 3.—; prašek proti mrčesom 5 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3.—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport **M. Jünker, Zagreb 15., Petrinjska ulica 3.**

Velika zaloga papirnataga blaga prodaja se samo na debelo. Bogata izbira pis-menega, uradnega, konceptnega, za pisalni stroj, ovojnega in risalnega papirja vseh pisarniškkih in šolskih potrebščin. Dalje krasna izbira umetnih ljubljanskih in božičnih razglednic, ročnih in tržnih torbic, denarnic listnic itd. Cene primerne.

Marija Uran trgovina s papirjem, **Mestni trg št. 11.** (Preje Franc Iglič.) 7101

Apno prvovrstno blago, več vagonov, se takoj odda franko kolodvor Ljubljana. Pojasnila daje **I. Jugoslav. anončni in informacijski zavod Beseljak in Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5.**

Skladišče suho in svetlo, se išče v Ljubljani. Ponudbe na kupčijsko pisarno „Merkator“ Ljubljana, Jurčičev trg 3. 6993

Kupi se moderno dobro ohranjeno kompletuo

pohištvo za spalnico in kredence. Ponudbe pod „Pohištvo/7016“ na upravnistvo Slov. Naroda.

Lepo posestvo prijetna lega v bližini Celja, 5 minut od državne ceste. Travniki, njive, gozd, hiša gospodarska poslopja, proda po ugodni ceni **Janko Artman, trgovec, Št. Jur ob Juž. žel.** 6946

Vzgojiteljica 7 letni deklici na deželo se išče. Želi se znanje francosčine in klavirja. Ponudbe s fotografijo na upravnistvo „Slovenskega Naroda“. 6958

Žveplalni trakovi rumeni, čisti od arzena, na juti, 30 kron za kilo, dokler zaloga traja.

„Danica“ podužec M. Teichner, Vinkovci, Slavonija.

Pozor, trgovci in brivci!

PRISPELA velika količina parfumerije, Odo-la, Kalodonta, Peberce, Peherove krème za britje, Pixavon, Brillantina itd. ter se dobiva po najnižjih dnevnih cenah na veliko in na malo edino pri trditvi

P. BOCKOVAC, Zagreb, Illica 47. Telefon int. 16-08

POZOR! Kdor bi blago prodal, pa nima kupca, Kdor išče blago, pa ne ve za prodajalca, naj se poslužuje kupčijske poslovalnice

„MERKATOR“ „MERKATOR“ priskrbuje kupce in prodajalce „MERKATOR“ prihrani naročniku časa, truda in stroškov. Pisarna: **Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.**

Prebava se pospešuje, napetost in pehanje poneha, če se jemlje milo učinkujoče, krče pomirujoče, odvajanje urejajoče Fellerjeve rabarbarje

ELSA-kroglice. 6 škatel K 12.—. Proti vsakovrstnim bolim vsled prehlada, pri ranah, zabobah, bodalnih in trganju je še vedno pomagal Feller

ELSA-Fluid 6 dvojnih ali 2 specijalni steklenici K 24

pri lekarnarju **E. V. FELLER-ju STUPICA, Elsatrg št. 238** (Hrv. Zagorje) — Omot in postojna se računa posebej in najceneje. Čim več kdo naroči, tem več prihrani.

Živo apno, zidno in strešno opeko v celih vagonih ponuja **Ljubljanska komercialna družba z o. z., Ljubljana, Bleiweisova c. 18.**

Došlo je zopet fino francosko in izvrstno

jedilno olje Vedno velika zaloga slivovke, ruma, brinjevca, riža, rozin in drugega specijalnega blaga, **Gregore & Verlič, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo žel. 7.**

Zaloga pohištva in tapet **ERNST ZELENKA** obilnostno zaprežen izvedenec

Solska ulica 5 MARIBOR Gosposka ulica 25 priporoča svojo bogato zalogo najraznovrstnejšega pohištva: spalnih, jedilnih sob, klubnih garnitur, divanov, otoman, žime za madrace itd. 2236

Največja izbira. Zmerne cene. Solidna postrežba

Brz pogrebna obveščila. Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni, nepoznani sin ožir. brat, gospod

Josip Rožmanec absolvent VII. razr. I. državne gimnazije

včeraj, dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne po dolgi mučni bolezni mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 21. julija 1919 ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 19. julija 1919.

Josip in Marija Rožmanec, stari; Ivanika, Marija, Antonija, Ivan in Vera, brat in sestre.

Modna trgovina **Pero Šterk** Ljubljana

ostane radi pomanjkanja blaga ter neznosnih nabavnih cen v tej stroki
zaprta do proti koncu avgusta t. l.

Trgovci in vsi drugi, kateri imajo kaka plačila v Nemški Avstriji, lahko dobijo **nemški denar** v vsakem znesku pri **Posojilnici v Gornji Radgoni** potom izmenjave za jugoslovanskega. 699

Slovenska restavracija
TRIGLAV V BEOGRADU
preje zlatna Moruna se nahaja
Zeleni venac 11. 6895

Barva - kemično - čisti
vsakovrstno blago, obleke

pere domače perilo (pošilja po isto na dom) **svetlolika** ovrtnice, za-
pešnice in
srajce
tovarna **JOS. REICH**, Ljubljana, Poljanski nas. 4
Podruž., Selenbugova ul. 3.

MIZARSKA TOVARNA

Jožef Šenica, Ljubljana, Dunajska cesta, Za Bežigradom št. 6,
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Sovrstnim obrtni-
kom izvršuje rade volje vsa strojna dela. Načrte, proračune, stro-
kovna mnenja. Za vsa stavbena dela na zahtevo brezplačno. Za
čebelarje izvršuje žnidarske panje in jih opremi z vsemi okovi.
Rešetke za panje ima vedno v zalogi. 7084

Aluminijevo posodo (lonce, kozice, kase-
role itd.) dobavlja samo v velikih m-
činah preprodajalcem in odjemalcem na
veliko
Tech. Abt. Alfred Nichtenhauser, Dunaj (Wien) IX.
Hahngasse 33. Telefon VIII/3608, Brzjavlj Enea Wien.

Pasto za čevlje „Perplex“

št. 2, 3 in 4, preizkušene kakovosti, temnomodro, stano-
vitno, dobavlja točno v vsaki množini: tvornica kemičnih
preparatov
Dr. Hugo Arnstein, Dunaj (Wien) Felbigergasse 49.

Sloviti zdravilni vrelci (kopališče)
Krapinske Toplice (Hrvatska)

zdravilo z zanesljivim uspehom vse
vrste revmatičnih afekcij mišic in člen-
kov, protin, vse živčne bolezni (ishias, nev-
rastenijo, nevralgijo, histerijo, bolečine v hrb-
tenici), dalje vse kronične bolezni na ledicah in me-
hurju, zastrupitja s kovinami in kožne bolezni. Pri
ženskih boleznih vplivajo dobrodejno na nervozne pojave v
klimakteriju, pri vnetih maternici ter eksudatih. **Natančneše**
informacije in prospekte daje zastoj ravateljstvo.

G. F. Jurásek
vzglavelec klavirjev in trgovec z
glasbilo
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.
Prva jugoslovanska specialna
tvrdka za vzglavljevanje in po-
pravljanje glasbil.

**Brašno (moka), pšenico, kuku-
ruz, ječam, zob (oves), posije**
(otrobi) i ostale zemaljske
plodine i proizvode nudja samo
na veliko 5754

Ivan Dumić, Zagreb, Zrinjevac broj 15,
Telefon 22 - 69.

MODNI SALON
STUCHLY - MASCHKE
LJUBLJANA - ZIDOVSKA UL. 3 - DVORSKI TRG I.
priporoča največjo izbiro
finih stannikov, svilenih klobukov in čepic za dame in deklce.
Popravila se sprejemajo in točno izvrše.

Trgovska agentura in komisijska trgovina za Maribor in Spod. Štajer.
sprejme zastopstva za vsakovrstne predmete event. tudi kemične izdelke. Po-
nudbe se prosijo pod „J. P. zastopstvo“ Evgenova ul. 5/2 Maribor.

Prave Wertheimove blagajne.
V kratkem pride zopet več blagajin št. 0, 2 in 3. — V zalogi so
kasete št. 00, 0 in 1, kopirne stiskalnice in omare za vzidati.
Te omare so varne proti ognju, nadomestijo blagajno in stanejo
samo 1/4 blagajne. — Tovarniški zastopnik za Slovenijo: **Karel**
Florjančič, Ljubljana, Gradišče 15. 6845

Što je „Salvator“ vinovica?
Ve postoji sredstvo koje bi u bezbrojnim slučajevima tako
brzo i uspešno djelovalo kao „SALVATOR“ vinovica.
Boli reumatizma, kostiju, sglobova, išijasa, neuralgije itd.
ublažuje. Boli če dapače posve izbežniti u najkraćem roku
budete li bolna mjesta redovito natirali sa „Salvator“ vinovi-
com. Tko trpi na nervoznoj glavobolji, migreni, trganju, bez-
svjestici, zubobolji, vratobolji itd. neka pomisli na „Salvator“ vinovicu sa
svježom vodom i obloži bolno mjesto. Izcjeznuti će bolji vrlo brzo. Nakon
napornog hoda ili rada, batarite mišice, osvježiti će Vam dlo. „Salvator
vinovica“ jest vanredno korisno djelujuće sredstvo za izpiranje ustiju
jer osvježuje i razkružuje usta i grlo. 1664
S. Mittelbach, „Salvator“ ljekarna i drogerija Zagreb, Jelačićev trg 2

Priporočamo edino tovarniško zalogo
šivalnih strojev
za rodbino in obrt
ter njih posameznih delov.
Dobe se potrebščine za šivilje, kro-
jače in čevljarje ter galanterijsko
in manufakturno blago (blago za
obleke) — Istotam se proda večja
partija
damskih nogavic.
Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
za vodo, demo.

Julij MEINL

: Ljubljana :

Kava žgana
„surova
Kavni pridatek
Pristni vinski kis
Sardine najbolje vrste
Keksi
Marmelada
Paradižna konzerva
Riz
Kondenzirano mleko s
sladkorjem.
Kakao, Cokolada
Domača mast
Cene nizke!
Na debelo popust
Ceniki se sedaj ne pošiljajo.
Razpošilja po celem kra-
ljestvu od 5 kg naprej
franko.

ADRIA SLADNA KAVA
(knaip) Je pristni domaći izdelek ter se
dobi v vsaki množini. Adria izdelek
F. Sibenik
Ljubljana Gosposka ulica 16.

Prevoz ::: **Odprema in doprema** ::: **Prevoz**
ter reexpedicija najbrže in najsigurnije.
Transportno i prometno društvo
Telefon interurban št. 2 — 20 **Zagreb, Ilica br. 45** Brzjavlj **Transport Zagreb.**
Z vsemi informacijami služimo takoj in brezplačno.
Vskladiščenje
v velikih in suhih skladiščih.
Strokovna ocarinjenja.
Nakup
in
prodaja za lastni
račun. 6429

Hrvatska eskomptna banka u Zagrebu.
POZIV NA SUBSKRIPCiju.
Izvanredna glavna skupština dioničara Hrvatske eskomptne banke održavana dne 17. srpnja 1919. zaključila
je povisiti dioničku glavnicu
od K 20,009.000— na K 50,000.000—.
Ravnateljstvo Hrvatske eskomptne banke izdati će povodom ovoga zaključka za sada
Nom. K 10,000.000— t. j. 25.000 kom. novih dionica po K 400—.
uz slijedeće uvjete:
1. Dioničari imaju za svake u njihovom posjedu nalazeće se **dviije** dionice (pojedine se dionice ne uvažuju)
pravo na **jednu novu dionicu** g. 1919. (em XI.).
2. Cijena za nove dionice, koje dioničari žele preuzeti na temelju posjeda starih dionica ustanovljena je sa **K**
930— po komadu.
3. U svrhu prijave prava na nove dionice imaju se stare dionice u razdoblju **od 21. srpnja do 14. ko-**
levoza 1919. predložiti u obično poslovno doba na glavnoj blagajni Hrvatske eskomptne banke u Zagrebu ili kod
njenih podružnica u Osijeku, Petrinji, u Vinkovcima i Križevcima.
Istodobno s prijavom imaju dioničari za svaku novu dionicu uplatiti u gotovom iznos od **K 930— i 4%**
kamate na taj iznos od 1. siječnja 1919 do dana uplate. Dioničar, koji nije tim načinom izvršio svoje pravo
opcije na nove dionice, gubi to pravo.
4. Tako predložene dionice providiti će se s opaskom „pravo na dionice XI. emisije 1919. izvršeno“, te će se
povratiti dioničarima zajedno s potvrdom o učinjenoj uplati.
5. Nove dionice izručiti će se kasnije dioničarima uz predodjenje potvrde o uplati na nove dionice.
6. Razlika između naslovne vrijednosti i emisijonog tečaja novih dionica prvesti će se po odbitku troškova
emisije pricuvnoj zakladi.
7. Posjeenici novih dionica udioničtvuju na dobitku, te na svim dioničarima pripadajućim pravima počevši
od 1. siječnja 1919.
U ZAGREBU, dne 18. srpnja 1919.
Ravnateljstvo Hrvatske eskomptne banke.

Konzervne steklenice
:: vkuhalni aparati ::
pri trgovini s šezestino in zalogi strojev
Fr. Stupica, Ljubljana, Marije Terezije c. 1.
Zahtevajte cenovnik. Zahtevajte cenovnik.

Furnirje

in sicer: bukva, javor, jesen, oreh, hrast, mahagoni po
najnižjih dnevnih cenah, kakor tudi vsakovrstne okrasne in
okove za pohištvo dobavlja najceneje

H. PESING, tov. za pohištvo Mitrovica, Slavonija.

A. Mušič
preje **FR. HOPF**,
LJUBLJANA,
Selenbugova ul. 6.
Najstarejša trgovina glasbil,
strun, gramofonov in glas-
benih potrebščin vseh vrst.
Popravila v lastni delav-
nici strokovno in ceno.

IVAN JAX in sin
Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji
in stroji za pletenje.

— Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. —
Ustanovljena leta 1867. Vozenje potuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“ **Kolesa** iz prvih
Ceniki zastoj in franko. **Dürkopp**, Styria, Waffennrad.

Združene opekarne preje

F. P. VIDIC & KOMP. Vič — IVAN KNEZ Brdo

nudijo:

zarebane strešnike (utorni crijep) in zidno opeko.

Vprašanja na F. P. VIDIC & KOMP., Ljubljana.

Generalna reprezentanca za kraljestvo SHS

za baterije, žarnice, elektrotehniko

Jzdelki svetovnih angleških in slovanskih tvrdk.

Janko Pogačar, Ljubljana.

Skladišča, pisarne in razstavljalni lokal

Mestni trg 25.

ALFONZ BREZNIK

učitelj „Glasbene Matice“ in edini
zapriseženi izvedenec drž. sodišča

Največja in najposlednejša tvrdka in izgo-
sajevalnica klavirjev, pianov in harmonijev.
(Förster, Bösendorfer, Hitzman, Stelzhamer itd.)

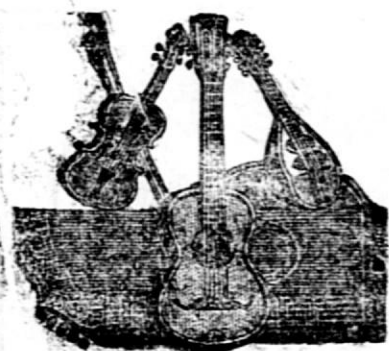

Velikanska zaloga vseh glas-
bil, muzikalij in strun ::

LJUBLJANA,
Kongresni trg, št. 15.

(Nasproti nunske cerkve)

Popravila in ugaševanja
strokovnjaško in ceno.

Elektrotehniški in inštalacijski urad

VLADIMIR NOVAK - ZAGREB

Frankopanska ul. 8. Telef. 3-31. (Palača Hotel Imperial).

Tovarniško skladišče vsega električnega materiala, motorjev,
dynamo-strojev in ostalih električnih strojev. Posebni oddelek
za urejanje kinematografov in kompletne centrale. Prevzema
premontiranje izgorelih motorjev in dynamo-strojev. Zunanje
naročbe se opravljajo takoj solidno in po zmernih cenah. —
Troškovniki in načrti se izvršujejo na zahtevo takoj.

Gonilni jermeni

iz usnja, konopnine, velblodje
dlake in pavle

**Vse obratno
potrebščine dobavlja za
Industrijo**

Unternehmen für Industriebedarf

Kuttner & Co., Graz.

Brzojavni naslov: „GIGANT“

Izvozna i uvozna tvrtka Lavoslav Poljak i drug

Središnica: SPLIT, Dalmacija.

Podružnice: Rijeka, Makarska, Beč (Wien) I. Rotenturm-
strasse 11.

Bavi se samo na veliko -

izvozom i kupovanjem: svih domaćih zemaljskih pro-
izvoda, južnog voća, žitarica, ljekovitih bilja, eter-
ičnih i jestivih ulja itd.

uvozem i prodajom: inozemnih proizvoda, svakovrsne
prekomorske robe itd.

3533

Brzojavni naslov: Poljakdrug.

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženjer.

Specijalno stavb. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Hilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in
železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja,
skladišča, betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in
vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke.

Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehničnih zadevah.

EMISIJA DIONICA

HRVATSKE POLJODJELSKJE BANKE DIONIČARSKOGA DRUŠTVA

Poziv na potpisivanje.

Na temelju zaključka glavne skupštine od 29. travnja 1919. kao i na
temelju ustanova čl. 8. i 9. društvenih pravila povisuje ravnateljstvo Hrvatske
poljodjelske banke dioničarskoga društva dioničku glavnice toga zavoda za
K 2,500.000— to jest

od K 5,000.000— na K 7,500.000—

izdanjem novih

50.000 dionica jedinica po nominalnoj vrijednosti od K 50— ili
5.000 „ desetica „ „ „ „ „ 500—

i to uz ove uvjete:

1. Posjednici starih dionica imaju pravo na svake 2 stare dionice
preuzeti 1 novu uz cijenu od K 70— za jedinice, odnosno K 700—
za desetice. U tu svrhu moraju predložiti stare dionice, na kojima će se ozna-
čiti, da je ovo pravo opcije izvršeno. Posjednici potvrda o optiranju odnosno
dodijeljenim dionicama posljednje emisije (od 28. veljače t. g.) imaju također te
potvrde predložiti, na kojima će se označiti, da je pravo opcije izvršeno.

2. Dionice, za koje ne bude izvršeno pravo opcije, prepuštaju se slo-
bodnoj subskripciji uz cijenu od K 85— za jedinice, odnosno K 850—
za desetice.

3. Subskripcija počinje na 10. srpnja pa traje do 10. kolo-
voza t. godine.

4. Kod potpisivanja ima se odmah uplatiti čitava kupovna za sve
potpisane dionice zajedno sa naknadom kamata od 1. siječnja 1919., koja se

U Zagrebu, 28 lipnja 1919.

ustanovljuje sa K 2— za jedinice odnosno sa K 20—, za desetice tako, da
se za optirane dionice ima uplatiti ukupno K 72— odnosno K 720—, a za slo-
bodne K 87— odnosno K 870—. Zato će sve nove dionice sudjelovati
na dobitku za god. 1919., pa će im prema tomu pripadati pravo na dividendu,
koja teče počam od 1. siječnja 1919., a ostala će prava moći izvršivati samo
oni vlasnici dionica, koji budu prema čl. 14. društvenih pravila upisani u
knjigu dioničara.

5. Citavi višak, koji se plaća povrh nominalne vrijednosti ovih dionica
osim kamata, pripaja se po odbitku odnosnih troškova pričuвної glavnice zavoda.

6. Dionice glase na ime, pa će se ispostaviti i potpisateljima uručiti
uz povrat potvrde o uplati u roku, koji će biti naknadno objavljen. Svaki pot-
pisatelj treba da naznači čitljivo i točno uz ime i prezime, na koje bi imale
njegove dionice glasiti, također svoje zanimanje te pobližu adresu, na koju
će mu se dodijeljene dionice dostaviti ili novac povratiti. Ravnateljstvo pridržaje
si pravo slobodne dodjelbe onih dionica, koje budu potpisane na temelju slo-
bodne subskripcije.

7. Potpisivanje i uplaćivanje starih dioničara s pravom prednosti na ove
dionice obavlja se na blagajni Hrvatske poljodjelske banke u Zagrebu,
kod njezinih podružnica na Rijeci i u Sarajevu, kod izpostava u
Bribiru, Čabru i Hreljinu te kod podružnice Prve hrvatske štedionice
u Osijeku i podružnice Jadranske banke u Splitu. Potpisivanje i upla-
ćivanje novih dioničara na temelju slobodne subskripcije obavlja se osim kod
svih hrvatskih seljačkih zadruga. Odnosni dopisi, stare dionice kao i uplate
mogu se poštom slati na spomenute naslove.

Ravnateljstvo
Hrvatske poljodjelske banke
dioničarskoga društva.